

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА СТАВІЦЬ ЗАДАЧУ РАЗВІЦЦЯ ВЁСАК З ЗАХАВАННЕМ ІХ САМАБЫТНАСЦІ

Аб гэтым ішла размова ўчора ў час наведвання кіраўніком дзяржавы населенага пункта Хімы Аршанскага раёна, перадае БЕЛТА. Аляксандр Лукашэнка лічыць, што ў вёсках неабходна ствараць вытворчую базу для занятасці людзей, але пры гэтым не трэба ператвараць вёскі ў гарады. «Трэба адраджаць вёску, каб людзям было зручна», — сказаў ён.

Населены пункт Хімы размешчаны на мяжы Віцебскай і Магілёўскай абласцей. Усяго тут 43 жылія сядзібныя дамы, у тым ліку 35 — дацныя. Колькасць насельніцтва складае 10 чалавек, усе — пенсіянеры. Прэзідэнт быў прадстаўлены план па адраджэнні гэтага населенага пункта як аграрна-прамысловага комплексу з сельскагаспадарчай вытворчасцю. Так, да 2025 года тут прадугледжваецца стварыць вытворчую і сацыяльную сферы, інжынерную інфраструктуру пасёлка.

У населеным пункце плануецца пабудавач цэх па разліве мінеральнай і пітной вады, кандытарскую фабрыку. Пры гэтым доля лёгкадаступнай праснай вады — не больш як 2 працэнты. Цяпер ужо выкарыстана прыкладна 54 працэнты ўсяго даступнага сцёку паверхневых вод. Беларусь мае вялікія перспектывы ў развіцці вытворчасці чыстай пітной вады. Такія разведаныя запасы пітной і мінеральнай вады ёсць і ў раёне пасёлка Хімы. Плануецца, што магутнасць цэха па яе здабычы і разліве складзе 0,44 млн гекталітраў у год. Кошт інвестыцыйнага праекта ацэньваецца амаль у В\$5 млрд.

Тут жа плануецца пабудавач і фабрыку па выпуску кандытарскіх вырабаў, у асноўным па вытворчасці бісквітных рулеткаў. Штогадова аб'ём вытворчасці прадугледжваецца ў памеры 2,7 тыс. т. Гэта дасць магчымасць у поўнай меры задаволіць патрэбнасць беларускіх пакупнікоў у гэтай прадукцыі, замясціць імпартныя аналагі. Кошт інвестпраекта складае В\$40,5 млрд. Чакаецца, што праект поўнаасно акупіцца праз 5 гадоў. Як адзначае старшыня Віцебскага аблвыканкома Аляксандр Косінец, завод будзе ўведзены ўжо да новага года. **СТАР. 2**

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ ПАВЫШАЕЦЦА ДА 14 ПРАЦЭНТАЎ

Адпаведная пастанова прынята праўленнем Нацыянальнага банка, на якім вырашана з 18 мая павысіць стаўку рэфінансавання на 1 працэнтны пункт.

Як адзначаюць у галоўным банку краіны, зроблена гэта з улікам значнага росту сёлетняга спажывецкага цен у рэспубліцы. Таксама ў Нацбанку дадаюць, што павышэнне ўзроўню стаўкі рэфінансавання, а адпаведна, і працэнтнай стаўкі па ўкладах, узмацніць абарону рублёвых дэпазітаў ад абсяцэння, павялічыць іх даходнасць. Нацбанк намераны і надалей падтрымліваць узровень працэнтных ставак, які будзе забяспечваць захаванасць і прывабнасць рублёвых укладаў насельніцтва і арганізацыі ў банках.

Ігар ГРЫШЫН.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ГРЭЦЫ СПАТРЭБІЦА НОВЫ КРЭДЫТ НА 60 МІЛЬЯРДАЎ ЕЎРА

Грэцкі спатрэбіца дадатковы крэдыт у 60 мільярдэў еўра да 2013 года. Пра гэта паведамляе The Wall Street Journal са спасылкай на прадстаўнікоў урада краіны.

Краіне можа спатрэбіцца дадатковая дапамога ў 27 мільярдэў еўра ў 2012 годзе і 32 мільярды ў 2013-м для абслугоўвання дзяржаўнага доўгу, які цяпер ацэньваецца ў 340 мільярдэў еўра.

У ІРАНЕ ЗАПУШЧАНЫ ПЕРШЫ ЭНЕРГАБЛОК БУШЭРСКАЙ АЭС

На мінімальна кантралюемы ўзровень магутнасці выведзены энергаблок іранскай атамнай электрастанцыі «Бушэр». Расійская кампанія «Атамбудэкспарт» падкрэслівае, што АЭС пабудавана па нарматывах МАГАТЭ.

Як паведаміў «Атамбудэкспарт» на сваім вэб-сайце, увод параўтаральнай устаноўкі на энергаблоку 1 быў ажыццэўлены 8 мая, пасля чаго ў актыўнай зоне рэактара запущаны самаадвольная рэакцыя дзялення ядзернага паліва. Зараз маюць быць праведзены шматлікія тэсты абсталявання.

ЛІТВА СТРАЦІЛА ПАЎМІЛЬНЭНА ЖЫХАРОЎ

Першыя вынікі перапісу насельніцтва ў Літве выклікалі шок: паводле звестак Дэпартаменту статыстыкі, перапісанна было толькі 2,7 млн чалавек, у той час як афіцыйна дагэтуль лічылася, што ў краіне пражываюць 3,2 млн жыхароў.

У Дэпартаменце статыстыкі Літвы паведамілі, што больш дакладная інфармацыя з'явіцца толькі 16 мая, а лічба 2,7 млн папярэдняя. Да таго ж работнікі дэпартаменту спадзяюцца, што частка жыхароў, якія не ўдзельнічалі ў перапісе, хуткім часам самі прыйдуць на пункты перапісу, што павялічыць колькасць насельніцтва. Але і сёння відэа-вочна, што Літва страціла прынамсі паўмільёна сваіх жыхароў, якія эмігравалі з краіны.

ПРАВДЗЯЧЫ ПА 6 ГАДЗІН СЕДЗЯЧЫ, ЧАЛАВЕК РЫЗЫКУЕ РАНА ПАМЕРЦІ

Медыкі не раз казалі пра шкоду сядзячага ладу жыцця, але даследаванне цэнтру Medical Coding перавернула ўяўленне пра гэтае пытанне. Як аказалася, калі чалавек сядзіць больш за шэсць гадзін у дзень, то рызыка ранняй смерці павялічваецца на 40% на працягу 15 найбліжэйшых гадоў.

Навукоўцы заўважаюць: павелічэнне рызыкі на 40% датычыцца жанчын. Мужчынам жа трохі больш шанцавала. Для іх шэсць гадзін сядзення павялічваюць рызыку смерці ў маладым узросце на 20%. Справа ў тым, што за працоўны дзень актыўнасць мышцаў зводзіцца да нуля, а спальванне калорый раўняецца адной калорыі ў хвіліну. Энэмія выпрацоўваецца не так хутка, як пры фізічнай актыўнасці. Гэта запавольвае абмен рэчываў. У сувязі з чым людзі, якія шмат сядзяць, удвая часцей пакутуюць ад хвароб сэрца.

...Адразу хачу папярэдыць тых, хто зацікавіўся: форум займае даволі вялікі па плошчы выставачны павільён, але ўласна прадукцыя ад майстроў прадстаўлена адносна невялікай іх купкай. Большую частку павільёна займаюць прамысловыя і харчовыя прадпрыемствы, алтэрыя арганізацыі. Тым не менш, калі вярнуцца да нашай тэмы, запэўню: калі будзеце мець арыгінальную рэч, вы без пакук і з выставай продажу не сядзеце.

Напрыклад, вы гарантавана спыніцеся на каля дэкаратыўнай мэблі, прадметаў інтэр'еру, рэчэй для лазні ад рамесніка з Мінска Дзмітрыя БІРАЛЫ.

— Раней займаўся будаўніцтвам лазняў, дамаў. Але ж іх трэба было нечым камплектаваць — вось пакрысе і заняўся, у прыватнасці, бондарствам, стварыў майстарню, працую ў гэтым накірунку гадоў пяць ужо. Расіяне вярнуць да нас шырэйшае заводскае вытворчасць, а гэта — рунная праца, — паказвае на вырабы член Беларускага саюза майстроў народнай творчасці. Дарчы, у краіне ўсяго тры бондары, якія ўваходзяць у гэта грамадскае аб'яднанне.

Мы разглядаем запарнікі, купелі (балей), каўшы, бочачкі для засолкі, прадметы інтэр'еру. Майстар адразу папярэджае, што рэчы — не таньня. Напрыклад, бочачка для засолкі на 17 літраў каштуе 500 тысяч рублёў. Пенсіянер, хутчэй за ўсё, такую для сябе не набудзе, аднак хапае людзей, якія не пашкадуюць за такую прыгожасць згаданую суму, асабліва знаўцы рэцэптаў засолкі тых жа агрукіў у дубовай тары. Калі ўжо набыў такую бочачку, ёй абавязкова патрэбна карыстацца, інакш яна папросту рассохнецца. А вось для бочачак пад засолку капусці, напрыклад, ідзе толькі асіна.

Побач з бачкам на выставе дачка Валерыя. Яна вучанца 6 класа гімназіі-каледжа мастацтваў, вучыцца на скульптара. Дзмітрый знацьчы, што спрабаваў дачка і з дрэвам працаваць, аднак пакуль справа **СТАР. 2**

12 МАЯ 2011 г.
ЧАЦВЕР
№ 86
(26950)

Кошт 750 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 39 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Жывая эямля

Пяць бусліных гнёздаў на адным з пасёлкаў вёскі Будча Ганцавіцкага раёна.

«Кааператыў» на ЛЭПе

Купляй сваё!

НА «МЛЫН» — ПА ЭКСКЛЮЗЫЎНЫЯ ПАДАРУНКІ

ПАГАДЗІСЯ, кожнаму з нас раз-пораз даводзіцца літаральна пламаць галаву: як зрабіць арыгінальны падарунак блізкаму чалавеку, чым здзівіць яго, як парадаваць незвычайным прэзэнтам? У рэшце рэшт, чым аздобіць уласны інтэр'ер? Каб было не так, як ва ўсіх, — з «разынкай», з густам? Паліцы ў крамах часам ломіцца ад выстаўленых тавараў, аднак большасць з іх — масавая фабрычная ці заводская праца. Выглядаюць такія падарункі прыстойна, аднак ёсць рызыка пабачыць нешта падобнае яшчэ дзе-небудзь, і ў гэтым выпадку твой прэзэнт рызыкуе патрапіць у разрад «дзяжурных». Што рабіць? Набыць аўтарскі сувенір ці падарунак дае зараз магчымасць выстава-продаж народных промыслаў і рамёстваў «Млын», якая адкрылася для наведвальнікаў у сталіцы ў выставачным комплексе «БелЭкспа», што на Янкі Купалы, 27.

...Адразу хачу папярэдыць тых, хто зацікавіўся: форум займае даволі вялікі па плошчы выставачны павільён, але ўласна прадукцыя ад майстроў прадстаўлена адносна невялікай іх купкай. Большую частку павільёна займаюць прамысловыя і харчовыя прадпрыемствы, алтэрыя арганізацыі. Тым не менш, калі вярнуцца да нашай тэмы, запэўню: калі будзеце мець арыгінальную рэч, вы без пакук і з выставай продажу не сядзеце.

Фларэнт Юлія СЛАНЧУСКАЯ найбольш любіць працаваць з сенам — з-за паху.

ўсяго тры бондары, якія ўваходзяць у гэта грамадскае аб'яднанне. Мы разглядаем запарнікі, купелі (балей), каўшы, бочачкі для засолкі, прадметы інтэр'еру. Майстар адразу папярэджае, што рэчы — не таньня. Напрыклад, бочачка для засолкі на 17 літраў каштуе 500 тысяч рублёў. Пенсіянер, хутчэй за ўсё, такую для сябе не набудзе, аднак хапае людзей, якія не пашкадуюць за такую прыгожасць згаданую суму, асабліва знаўцы рэцэптаў засолкі тых жа агрукіў у дубовай тары. Калі ўжо набыў такую бочачку, ёй абавязкова патрэбна карыстацца, інакш яна папросту рассохнецца. А вось для бочачак пад засолку капусці, напрыклад, ідзе толькі асіна.

Побач з бачкам на выставе дачка Валерыя. Яна вучанца 6 класа гімназіі-каледжа мастацтваў, вучыцца на скульптара. Дзмітрый знацьчы, што спрабаваў дачка і з дрэвам працаваць, аднак пакуль справа **СТАР. 2**

ВОЛЬНЫ КУРС

Нацыянальны банк зняў абмежаванні на ўстанаўленні банкам курсуў зделак на куплі-продажы замежнай валюты з насельніцтвам

ПАСЛЯ таго, як галоўны банк краіны адмяніў учора свае рэкамендацыйныя абмежаванні (прадаваць насельніцтву наяўную цвёрдакваліфікацыю па курсе, які не перавышае плюс/мінус 2 працэнты да афіцыйнага), у некаторых «абменніках» курс прадажы долара адразу скокнуў да 4000 рублёў за 1 долар, а за 1 еўра там просяць ужо да 5 800 рублёў. Праўда, у тых пунктах абмену валюты, якія наведваю наш карэспандэнт, у свабодным продажы ўчора СКВ не назіралася, насельніцтва не спысалася абмяняць долары-еўра па новым курсе. «Людзі яшчэ некалькі дзён будуць чакаць — а раптаную курс вырасце яшчэ больш?» — пракаментаваў нам гэтую сітуацыю прадстаўнік Нацыянальнага банка.

Апошняя расшэня Нацбанка прынята ў рамках рэалізацыі плана паэтапнага выхаду на адзіны курс беларускага рубля і стабілізацыі сітуацыі на ўнутраным валютным рынку, патлумачыў намеснік начальніка Упраўлення інфармацыйна-галоўнага банка краіны Міхаіл ЖУРАВОВІЧ. Ён нагадаў, што дэфіцыт валюты ў абменных пунктах склаўся з-за ажыятажнага попыту на яе людзей для набывання транспартных сродкаў за мяжой, а таксама такому становішчу спрыялі розныя чуткі, якія правакавалі ажыятажны паводзіны людзей. У Нацбанку ўз'яўлены, што выкарыстанне рынковых падыходаў да фарміравання курсу нацыянальнай валюты пры ажыццэўленні зделак з фізічнымі асобамі дазваляць не толькі задаволіць попыт беларусаў на замежную валюту, але і пазбавіць сэнсу далейшае актыўнае набыванне валюты насельніцтвам для стварэння зберажэнняў, якое назіралася апошнім часам у сувязі з чаканнем змянення абменнага курсу.

— Маркую, што гэта вымушаны крок, — каментуе апошнія падзеі ІСН 1990 - 763X

эксперт «Звязды», докан эканамічнага факультэта БДУ, прафесар Міхаіл КАВАЛЁЎ. — Разам з тым, даволі рызыкоўна, таму што па першым часе курс беларускага рубля можа значна ўпаўсці. У далейшым, я думаю, курс стабілізуецца, хутчэй за ўсё, на адзнацы 4000 рублёў за долар, а магчыма, ён нават будзе ніжэйшым. Але ўсё залежыць ад таго, наколькі жорсткай будзе прашоў-кредытная палітыка. Калі па ранейшаму прырост заробатнай платы будзе большым, чым прырост прадукцыйнасці працы (гэта значыць, мы будзем атрымліваць больш, чым зарабілі), то ўтрыманне курсу будзе цяжка. Наколькі я ведаю, мяркуюцца праводзіць жорсткую грашовую палітыку. Цэны на імпартныя тавары ўжо выраслі і грошай у насельніцтва будзе не так ужо шмат, каб мяняць іх на долары. Рублёвыя дэпазіты ўкладчыкі наўрад ці будуць здымаць, каб пракавертаваць у замежную валюту, таму што тое, што магло здарыцца (дэвальвацыя), ужо здарылася. Далей яна не павінна пайсці хуткімі тэмпамі. У тым ліку ў апошняе расшэня Нацыянальнага банка сведчыць пра тое, што палі-

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 12.05.2011 г. (для БН разліка)		Курс літвы і польскага злотых	
1 долар ЗША	3 061,00	1 чэшская крона	181,66
1 еўра	4 400,49	1 польскі злоты	1 123,12
1 латывійскі лат	6 212,08	1 расійскі рубель	110,79
1 літоўскі літ	1 276,19	1 украінская грыўня	383,16
		USD	27,6288
		10 UAH	34,6009
		10000 BYR	90,2312
		EUR	39,7827

БПС-БАНК

С 12.05.2011 ОАО «БПС-Банк» установлены по вновь привлекаемым депозитам следующие процентные ставки:

Наименование депозита	Срок привлечения	Действующий размер процентов (годовых)	Предлагаемый размер процентов (годовых)
«Актуальный»	6 месяцев	17,5	20,5

в иностранной валюте

Наименование депозита	Срок привлечения	Действующий размер процентов (годовых)		Предлагаемый размер процентов (годовых)	
		долл. США, евро	росс. руб.	долл. США, евро	росс. руб.
«Баланс интересов»	1 год	по шкале (сред. 7,5) за 1-й мес. — 6,5 за 2-10 мес. — 7,5 за 11-12 мес. 8	-	по шкале (сред. 9,1) за 1-й мес. — 8 за 2-10 мес. — 9 за 11-12 мес. — 10	-
Карт-счет «Универсальный»	1 год	7,5	-	9	-
«Динамичный»	3 года	7,75	9	9,1	10

С 16.05.2011 введен в действие срочный банковский депозит «Настоящий выбор» в иностранной валюте на следующих условиях:

Валюта депозита	долл. США, евро/российские рубли			
	Размер процентов (годовых)	до 5 тыс./до 150 тыс.	от 5 тыс. до 10 тыс./от 150 до 300 тыс.	свыше 10 тыс./свыше 300 тыс.
Срок хранения	9%	9,3%	9,5%	
Минимальная сумма	370 дней 100/3000			
Дополнительные взносы	без ограничения суммы и периодичности внесения			
Порядок начисления и выплаты процентов	ежемесячная капитализация, с возможностью востребования процентов за любое количество сроков начисления либо ежемесячно начисленные проценты переводятся на карт-счет с начислением процентов, установленных для карт-счетов			
Условия частичного востребования средств	не производится			
Условия досрочного расторжения	до 1-го месяца	ставка текущих счетов (0,1%)		
	свыше 1 месяца	установленная ставка по депозиту		
Иные условия	Автоматическая пролонгация с установлением размера процентов, действующего на дату переоформления. Возможность заключения договора на имя другого лица			

Лицензия Национального банка Республики Беларусь № 4 от 13.11.2008 года на осуществление банковской деятельности. УНП 100219673. ОАО «БПС-Банк».

СИТУАЦЫЯ НА РЫНКУ ПРАЦЫ СТАБІЛЬНАЯ

— Хачу адзначыць, што ў цэлым сітуацыя на рынку працы ў нас стабільная, кіруемая, а тая трывога, якую мы адчуваем, не мае пад сабой ніякіх падстаў, калі зыходзіць з фактаў, якія ёсць. У нас за 4 месяцы гэтага года на рынку працы назіраюцца наступныя тэндэнцыі: у органы працы, занятасці і сацыяльнай абароны звернулася 96,7 тысячы чалавек па садзейнічанню ў працаўладкаванні (гэта 93% у параўнанні з 1 кварталам 2010 года). Колькасць зарэгістраваных беспрацоўных скарацілася і склала 67,6 тысячы чалавек (88,8% у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года), — завіла міністр працы і сацыяльнай абароны Марыяна ШЧОТКІНА.

Па яе словах, колькасць беспрацоўных, што стаяць на ўліку на 1 мая 2011 года, склала 32,7 тысячы чалавек (75,9% у параўнанні з 2010 годам), а колькасць вакансій — 59,1 тысячы (137,1% у параўнанні з 2010 годам). Прычым найбольш запатрабаваны на рынку працы менавіта рабочыя прафесіі. У горадзе гэта трактарыст, токар, электрамашыніст, слесар, муляр, абліцоўшчык-плітчык, бетончык, цясляр, тынкоўшчык, электрагазаваршчык, маляр. А ў сельскай мясцовасці — трактарыст, аператар машыннага даення і кіроўца.

Што тычыцца вымушанай няпоўнай занятасці, то яна, па словах Марыяны Шчоткінай, зніжаецца:

— Зніжаецца вымушаная няпоўная занятасць на вытворчасці. Тое, што яна назіраецца, асабліва з 2009 года, — не сакрэт, і гэта ўтойваць ніхто не збіраецца — гэта тая тэндэнцыя, якую неабходна аналізаваць. Таму за 1 квартал 2011-га ў нас на няпоўнай занятасці 44,5 тысячы чалавек. Звярніце ўвагу, што за такі ж перыяд 2010 года было 125,5 тысячы, у 2009 годзе — 191,2 тысячы. Вы самі можаце пераканацца ў тым, якія тэндэнцыі, — сказала міністр працы і сацыяльнай абароны.

Павел БЕРАСЕЎ.

Па чутках і аўтарытэна МЕРСЕДЭС, ЯКІ ўПАЎ 3 ПАРКОЎКІ, БЫЎ ПРЫВАТНЫМ

І не мае ніякага дачынення да МУС

ЗА некалькі дзён навіна пра незвычайнае дарожна-транспартнае здарэнне, калі з пятага ўзроўню аўтамабільнай паркоўкі ўпаў цюнігаваны Мерседэс ML, стала адной з самых «народных» — яе абмяркоўвалі паўсюль, у тым ліку на інтэрнэт-форумах. Сапраўды, такога ў нас яшчэ не было. Нагадаем, 5 мая каля 12.30 на сталічнай вуліцы Куйбышава аўтамабіль пратараніў жалезную агароджу на пятым паверсе паркоўкі і ўпаў на казырок гандлёвага цэнтру. Пацярпела толькі кіроўца джыпа: 31-гадовая жанчына была дастаўлена ў бальніцу хуткай дапамогі з чэрапа-мазгавой траўмай і пераламам сківіцы. Казырок гандлёвага цэнтру «Паркінг» падзенне амаль трохтонага аўтамабіля вытрымаў, і больш ахвяр не было. Сам джып аднаўленню не падлягае.

Тады на месцы здарэння працавалі не толькі выратавальнікі і Дзяржаўтаспекцыя, але і фотакарэспандэнты, і відэааператары. Яны зазнілі і нумары джыпа, і тое, што знаходзілася ў аўтамабілі. І тут жа з'явіліся чуткі, што машына службовае (рамка для дзяржнумара мела подпіс «Міністэрства ўнутраных спраў»), літары «МІ» ў нумары таксама для многіх з'явіліся сведчаннем прыналежнасці машыны не фізічнаму, а юрыдычнаму асобе. Да таго ж у джыпе быў знойдзены вымпел ГУБЭЗ (Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі). — Рэд. У інтэрнэце з'явіліся версіі, што кіроўца машыны або супрацоўніца праваахоўных органаў, або ўзяла джып у сабра, які працуе ў МУС. Мы вырашылі высветліць, што рабіў службовы аўтамабіль у працоўны час у раёне сталічных будынкаў.

Праўда, у ДАІ найперш паведамілі, што аўтамабіль не службовы, а прыватны. Карэспандэнт «Звязды» на свае вочы бачыла інфармацыю аб ім у базе звестак ДАІ — джып сапраўды належыць жанчыне, якая і пацярпела падчас ДТЗ.

— Нумарны знак старой серыі, без лічбы рэгіёна, зараз яны сталі рэдкасцю. Серыя МІ выдалася прыватным асобам. А ў якую рамку устаўлялі нумарны знак — асабістая справа кожнага. Зараз на «Ждановічах» можна купіць рамкі з асабістым надпісам. У кагося і напісана «Я люблю Беларусь», у кагося — «Я прытрымліваюся правілаў дарожнага руху». Што будзе на рамцы — асабістая справа кожнага. А што датычыць вымпела, то гэта такая цацка, якім асобам нікога не здзіўліць, — патлумачылі нам у ДАІ.

— Гэта значыць, што я магу купіць на свой аўтамабіль рамку «Міністэрства ўнутраных спраў» і мне за гэта нічога не будзе... — Ну, калі потым паняцця разбіральніцтва, вам прыйдзецца даваць тлумачэнні.

Прычыны, па якіх адбылося гэта ДТЗ, пакуль высвятляюцца. Сама кіроўца, якая атрымала чэрапа-мазгавую траўму і знаходзіцца ў сківіцтварным аддзяленні бальніцы, спыялаецца на тое, што моманту аварыі не памятае. І тлумачыць, што паставіла аўтамабіль у паркоўачным рэжыме. У адзале дзязнання нам назвалі адну з магчымых прычын:

— Хутчэй за ўсё кіроўца правяла няўважлівасць і націснула педаль газа. Калі б машына стаяла ў паркоўачным рэжыме, яна не магла сама пакаціцца. А для таго, каб скокнуць на прыступку і праламаць агароджу, машына павінна была як след разганяцца.

Інспектар па дзязнанні ДАІ ГУУС Мінгарвыканкома Дзмітрый Шасцерыкоў, які праводзіць праверку па матэрыялах гэтай справы, больш стрыманы ў ацэнках:

— Я не магу пакуль называць папярэднюю версію здарэння. Прызначана аўтаафіцыйнае экспертнае, якая скончыцца цягам месяца. Пасля яе можна будзе сказаць, ці быў аўтамабіль тэхнічна спраўны. — А што расказвае жанчына, якая была за рулём? — Яна знаходзіцца ў бальніцы, але мы атрымалі яе тлумачэнне. Расказвае, што прыехала на паркоўку і спынілася. Далей не памятае. Калі б памятала, наша праца была б аблегчана. Яна моцна перажывае, што здарэнне выклікала столькі шуму і неверагодных чутак... Алена АУЧЫННІКАВА.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

О проведении хозяйственным судом Витебской области публичных торгов по продаже имущества, принадлежащего Лепельскому коммунально-строительному унитарному предприятию «Строитель» (Витебская область, г. Лепель, ул. Чуйкова, д. 173, УНП 300038417), методом повышения начальной цены с минимальным первоначальным размером шага пять процентов от стоимости лота.

№ лота	Название и описание предметов	Начальная стоимость (с учетом НДС) белорусских рублей
1.	Капитальное строение с инв. № 230/С-12860, наименование — здание административное площадью 226 м.кв., расположенное на земельном участке площадью 0,0809 га по адресу: Витебская область, г. Лепель, ул. Чуйкова, д. 173. Кабельная система, надземная на опоре (АВВГ 4*6 протяженностью 11,9 м). Трубопровод напорный, водопровод (полипропилен, D=25 мм, L=113,7 м).	174 421 440

Время проведения торгов — 14 июня 2011 года, в 12,00, в хозяйственном суде Витебской области, каб. 324.

Первоначальный шаг торгов 5% от начальной стоимости лота. В соответствии с Хозяйственным процессуальным кодексом Республики Беларусь, лицу, желающему принять участие в торгах, необходимо подать заявку в хозяйственный суд Витебской области, оформить подписку об отсутствии препятствий, предусмотренных законодательством Республики Беларусь, для приобретения имущества, а также внести задат

Беларусь і Кітай актывізацыю двухбаковае супрацоўніцтва

Беларусь і Кітай актывізацыю двухбаковае супрацоўніцтва ў розных сферах. Гэта ўчора абмяркоўвалася на сустрэчы кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Уладзіміра Макея з членам Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Кітая, сакратаром Парткома Аўтаномнага раёна Унутраная Манголія Ху Чуньхуа, паведамілі БЕЛТА ў Адміністрацыі Прэзідэнта.

Ху Чуньхуа знаходзіцца з афіцыйным візітам у Беларусі па запрашэнні Адміністрацыі Прэзідэнта. У ходзе перагавораў бакі канстатавалі стратэгічны характар беларуска-кітайскага партнёрства, якое будзе на трывалай аснове дружбы паміж беларускім і кітайскім народамі, аднавіце поглядаў на пільны сучаснага светуадаквання, цэльных даверных адносін паміж кіраўнікамі дзяржаў.

Уладзімір Макея з задавальненнем адзначыў супадзенне пазіцый дзюэк краін практычна па ўсіх пытаннях міжнароднага парадку дня. У сувязі з гэтым Беларусь і Кітай маюць намер і ў далейшым каардынаваць свае намаганні, аказваць узаемную падтрымку на міжнароднай арэне.

Дасягнуты дамоўленасць аб узамежным узаемадзеянні паміж Адміністрацыяй Прэзідэнта Беларусі і ЦК КПК. Бакі таксама выказалі намер актывізаваць прамое супрацоўніцтва па лініі рэгіёнаў, суб'ектаў гаспадарання і іншых дзяржаўных органаў Беларусі і Кітая.

Дэлегацыі віталі паступальную рэалізацыю сумесных эканамічных праектаў. Дасягнуты разуменне неабходнасці далейшага нарошчвання інвестыцыйнага складальніка ў двухбаковым узаемадзеянні. У прыватнасці, існуючы сур'ёзны рэзервы ітэнсіфікацыі супрацоўніцтва ў галіне перадавых тэхналогій, у тым ліку ў сферы сумеснага аваснення космасу і стварэння сучасных індустрыяльных паркаў.

АСУДЗІЛІ «ТУРЭЦКІЮ» ВЯРБОУШЧЫЦУ

25-гадовую ўраджэнку аднаго з райцэнтраў Мінскай вобласці пазбавілі волі за гандаль людзьмі. За вярбоўку, перавозку і перадачу беларускіх жанчын у Турцыю жанчына атрымала ўзнагароджанне ў суме не менш як 1 650 долараў.

Пачалося ўсё з таго, што беларуска выйшла замуж за грамадзяніна Турэцкай Рэспублікі. На радзіме мужа ўступіла ў злучэнную змову з туркамі і наўмысна з лістапада 2009 года на сакавік 2010 года пад'яла ў Мінску і адным з райцэнтраў Мінскай вобласці маладыя і мала-забеспечаных жанчын, срод які былі і не знаёмыя. Прапаўналі іма выехаць у Турцыю для працаўладкавання на быццам бы высокаоплачваную работу. Пры гэтым загада ведала, што за мяжой зямлячкі будзе падвергнуты працоўнай эксплуатацыі.

Усе выдаткі, звязаныя з перапраўкай у Стамбул, вярбоўшчыца, як і абяцала, брала на сябе. Па прыбыцці перадавала ахвяр саўдзельнікам злучэнства — уладальнікам і работнікам начнога клуба. Апошняя давалі да жанчын распарадак дня і правалі выканання загадаў. Пры гэтым ажыццяўлялі за пацярпелымі бесперапынны надгляд, не давалі магчымасці выходзіць з памішкання на вуліцу і браць у кліентаў грошы, пагражалі, вышмалі займацка кансумацыяй (аказанне паслуг па забаве кліентаў шляхам сумеснага расліцця спіртных напояў. — Аўт.), забралі ўсе заробленыя кансумацыяй грошы. Адуцэнства зарплатаў тлумачылі тым, што спачатку трэба адпрацаваць грошы, быццам бы страчаныя на арганізацыю паездкі і на квіткі на самалёт.

Дзюэк пацярпелых вярнулі на радзіму пасля таго, як тыя ў адчай ў сярэдзіне красавіка 2010 года звярнуліся да прадстаўніцы Пасольства Рэспублікі Беларусь у Турцыі. Астаннія ахвяры вярбоўшчыцы вярнуліся дадому самастойна пасля сканчэння тэрміну дзеяння турэцкіх візаў альбо былі вывезеныя з Турцыі пасля затрымання паліцый у сувязі з незаконнай працоўнай дзейнасцю на тэрыторыі краіны.

У выніку дзеянняў асуджанай былі падвергнуты працоўнай эксплуатацыі сем жанчын, — паведаміла намеснік начальніка аддзела па надгледзе за следствам у органах унутраных спраў пракуроры Мінскай вобласці Таццяна НАХОДКА. — Яшчэ ў дачыненні да шасці беларусак злучычы інкримінацыйна спроба арганізаваць гандаль людзьмі (паколькі яны не згадзіліся іма прапаўналі, злучычства не было даведзена да канца). Суд прызнаў жанчыну злучычствам у здзяйсненні гандлю людзьмі (частка 2 артыкула 181 Крымінальнага кодэкса Беларусі). Ёй прызначана пакарэнне у выглядзе пазбавлення волі тэрмінам на пяць гадоў з канфіскацыяй усёй маёмасці. Присуд уступілі ў законную сілу.

Надзея ДРЫЛА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА СТАВІЦЬ ЗАДАЧУ РАЗВІЦЦЯ ВЁСАК З ЗАХАВАННЕМ ІХ САМАБЫТНАСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Акрамя таго, тут будзе пабудаваны жылыя дамы, магазін, фельчарска-акушэрскі пункт і пункт бытавога абслугоўвання, кавярня, дзіцячы сад.

Аляксандр Лукашэнка адобрыў прадастаўлення ўмя праекты, але пры гэтым падкрэсліў, што ні ў якім выпадку нельга гэта вёску ператварыць у горад.

«Давяце дамоўнасці, што горад будаваць тут не будзем. Навошта гэта нам тут патрэбна? Гэту вёску

МІЖНАРОДНЫ ЛАГІСТЫЧНЫ ЦЭНТР ПЛАНУЕЦА СТВАРЫЦЬ НА БАЗЕ АРШАНСКАГА АВІЯРАМОНТНАГА ЗАВОДА

Міжнародны мультымедальны лагстычны цэнтр «Орша» плануецца стварыць на базе ААТ «Аршанскі авіярамонтны завод» ў рамках супрацоўніцтва з ганконскай кампаніяй CVT Development (Logistics) Limited, перадае БЕЛТА.

Учора Аршанскі авіярамонтны завод наведаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Кіраўнік дзяржаў быў дапоўнена аб бгучым стане спраў на прадпрыемстве, а таксама аб перспектывах развіцця завода і сумежнай тэрыторыі.

Плануемая плошча цэнтра — 1 млн.кв.м. Чаканыя інвестыцыі ў яго на першым этапе складуць каля \$30 млн.

На тэрыторыі лагстычнага цэнтра будучы размешчаны складскія будынкі, абсталяваныя для выканання разгрузачна-пагрузачных работ, пляцоўкі для захоўвання грузаў, бізнес-цэнтр, кавярня, гасцініца. Доля ўкладанняў Аршанскага авіярамонтнага завода разглядаецца ў паве-рты 25 працэнтаў, астатнія 75 працэнтаў — сродкі ганконскага інвестара.

Рэалізацыя праекта дасць магчымасць эфектыўна выкарыстоўваць інфраструктуру паветранага транспарту і тэрытарыяльна блізкасць міжнародных транспартных калідораў, што праходзіць праз тэрыторыю рэспублікі. Маршруцтва, што рэалізацыя праекта дасць магчымасць часткова разгрузіць маскоўскі аэрапорт Дамедэаэва.

Пакуль Аршанскі авіярамонтны завод загрузаны ў недастатковай аб'ёме. «Што з завода робіць будзём?» — звярнуўся Аляксандр Лукашэнка да кіраўніка прадпрыемства пасля прыезду на завод. «Мы ж дамаўляліся: калі кіраўнік і міністр віванаўты ў тым, што не працуе завод, значыць, яны працаваць не павінны. Бы-ло выразна сказана: не працуюць людзі — значыць, іх трэба мяняць», — заявіў Прэзідэнт.

«А сёння мы хапаем за інвестыцыйны праект як за саломіну», — сказаў кіраўнік дзяржаў. Размова ідзе аб прапароўцы пытанню ўдзелу ЗАТ «Белтэксспарт» у інвестыцыйным праекце па мадэрнізацыі завода. Чаканыя інвестыцыі ў развіццё завода — \$45 млн. Аляксандр Лукашэнка даручыў на працягу месяца падрыхтаваць неабходныя дакументы з прапановамі на інвясціраванню ў гэты завод. «Праз месяц мне на стол павінны па развіццю тэрыторыі і самога ядра — Аршанскага авіярамонтнага завода», — запатрабаваў Прэзідэнт.

Гэта ўнікальнае месца, унікальныя людзі, унікальная гісторыя і традыцыі і яшчэ будынак, які захаваны, — сказаў ён. — Я не збіраюся прадаваць адзін цэх або ўзлітна-пасадачную паласу. Я хачу, каб сюды прыйшоў інвестар і ўзяў вынікі гарадок, забраў усю інфраструктуру, аэрадром, вытворчыя памяшканні і заробіў тую тое, чаго няма ў Беларусі. А проста так, па кавалку, раздаваць завод я не збіраюся».

Паводле слоў кіраўніка дзяржаў, вялікую ролю ў мадэрнізацыі прадпрыемства павінны адыграць не толькі дырэктар гэтага завода, але і кіраўнікі аб'яўчанага і райвыканкома. Аляксандр Лукашэнка даручыў ім уключыцца ў работу па поўнай і пачаць мерарпрыемства па вывядзенню завода на эфектыўную работу. Пры гэтым, паводле слоў кіраўніка дзяржаў, у перспектыве ўсе памяшканні завода, усе будынкі павінны быць задыячынены. «Калі будзе інвестар, значыць, яшчэ і ён да гэтага падключыцца». Не будзе — значыць, будзеце самі ўсё рабіць», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Асаблівае значэнне Прэзідэнт удзяліў таксама пытанню

НА «МЛЫН» — ПА ЭКСКЛЮЗЫЎНЫЯ ПАДАРУНКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

...Калі здалёк пачыналі пано — сумесную працу членаў Беларускага саюза майстроў народнай творчасці са Слоніма — ад Мікалая Яўтуха і Надзея САЛЕЙКІ, падумалі: дрэва і метал.

— Не, нават кавалі памыляцца. Падыходзяць, цікавацца і вельмі здзіўляюцца, што гэта не метал, а кераміка, — смяецца Мікалай Мікалаевіч.

Майстар расказаў, што са сваёй калжанкай яны супрацоўнічаюць ўсё жыццё, колісь нават працавалі разам на фабрыцы мастацкіх вырабаў. А зараз, як кажуць, на вольных хлебках. Ідзі, сама праца ўвесь час удасканальваюцца. Вось калі гаварыць пра згаданую пано, выршылі спалучыць розныя матэрыялы: цёмную драўніну і халодную гліну. Надзея Пятроўна займаецца мастацкай лепкай, а за нашым суразмоўцам — праца з дрэва. Пано выглядаюць вельмі шыкоўна. Цана, праўда, зноў жа не танная — па 500 тысяч праслі майстры за кожны з упадобаных вырабаў. А з іншага боку — ручная эксклюзіўная праца. «Галоўнае, прудумваць ідэю, а далей — справа тэхнікі. Хоць працэс творчы, сёння нешта зрабіў, а назаўтра зірнуў — не спадабалася нешта, мусіць перааробівацца», — значыць Мікалай Яўтуха. Распавёў, што раней яны аддавалі перавагу фальклорным сюжэтам для пано, а зараз

ФІГУРАНТ ПА СПРАВЕ 19 СНЕЖНЯ СЯРГЕЯ МАРЦАЛЕЎ ПΟΥНАСЦЮ ПРЫЗНАЎ СВАЮ ВІНУ

Аб гэтым ён заявіў падчас судовага працэсу, які пачаўся ў Заводскім судзе горада Мінска, перадае БЕЛТА. Сяргей Марцалеў адзначыў, што, з'яўляючыся даверанай асобай кандыдата ў прэзідэнты, у адной з радыёперадач заклікаў грамадзян сабрацца на Кастрычніцкай плошчы. Самая таго, ён пацвердзіў, што прымаў удзел у акамі несанкцыянаванай акцыі.

На судовым працэсе разглядаюцца таксама справы Паўла Севярынца і Ірыны Халіп. Як заявіў дзяржаўна-абынаваўца, усе тры з'яўляліся арганізатарамі і актыўнымі удзельнікамі масавых беспарадкаў у Мінску 19 снежня.

МІКАЛАЙ СТАТКЕВІЧ І ДЗМІТРЫЙ УС НЕАДНАРАЗОВА АБМЯРКОЎАЛІ АРГАНІЗАЦЫЮ МАСАВЫХ БЕСПАРАДКАЎ 19 СНЕЖНЯ

Экс-кандыдаты на прэзідэнцкую пасаду Мікалай Статкевіч і Дзмітрый Ус неаднаразова абмяркоўвалі арганізацыю масавых беспарадкаў 19 снежня і займаліся размеркаваннем роляў. Аб гэтым заявіў дзяржаўна-абынаваўца ў ходзе судовага працэсу, перадае БЕЛТА.

Прадстаўнік пракуроры адзначыў, што Статкевіч «скіліў прысутных да актыўных працэсуальных дзеянняў». Ус, у прыватнасці, стаўчыя ў віну тое, што ён збіраў 19 снежня звесткі аб колькасці сіл правапарадку, сцягнуўшы ў цэнтр горада. У абвінавачаным таксама гаворыцца, што «Ус выкарыстоўваў псіхалогію натоўпу, накіроўваючы яго ў патрэбнае рчышча».

Паводле слоў дзяржаўна-абынаваўцы, «у склад раз'юшанага натоўпу

«Катгарычна забараняю вылізаць на раллю: ні фермы, ні заводы — нічога», — адзначыў ён.

У вёсцы плануецца пабудаванні 10 агракасаджыў. Паводле слоў Прэзідэнта, калі знойдуцца ахвотныя займацца развіццём гэтага напрамку турызму, будзе толькі карыцца ўсім. Аднак гэта павінна быць па ініцыятыве грамадзян, не закраняючы бюджэтных сродкі.

Недзялёка ад населенага пункта Хімы плануецца таксама пабудаванні бройлерную птушкафабрыку

па вытворчасці качынага мяса. Ужо выдана перагаворы з замежнымі інвестарамі, гатовым прыняць удзел у гэтым праекце. Акупнасць фермы таксама складзе 5 гадоў. Гэты від прадукцыі запатрабаваны і ў Беларусі, дзе пакуль невялікая аб'ём вытворчасці качынага мяса, і ў Расіі.

«Мы ўсёды павінны так рабіць. Тут людзі жылі стагоддзямі, няхай жыць. Трэба стварыць вытворную базу. А астатняе: настане час — будзем развівацца», — сказаў кіраўнік дзяржаў.

«А сёння мы хапаем за інвестыцыйны праект як за саломіну», — сказаў кіраўнік дзяржаў.

ААТ «Аршанскі авіярамонтны завод» — выдучае прадпрыемства ў Беларусі па выкананню капітальнага рамонт розных мадыфікацый верталётаў Мі-8 (Ми-17), Ми-24, а таксама аграгатаў рознай авіяцыйнай тэхнікі.

Кіраўнік дзяржаў лічыць, што ў перспектыве завод павінен ажыццяўляць рамонт і самалётаў, а таксама пераходзіць на больш сучасныя мадыфікацыі тэхнікі. «Мы павінны рамантаваць у перспектыве верталёты і самалёты», — гэта таксама мінулага часу», — сказаў ён.

ААТ «Аршанскі авіярамонтны завод» падпарадкавана Дэлепартамента па авіяцыі Міністэрства транспарту і камунікацыі Беларусі. Прадпрыемства мае сертыфікат рамонтнай арганізацыі, выданыя Авіяцыйным рэгістрам Міждзяржаўнага авіяцыйнага камітэта, на права выканання капітальнага рамонт і мадыфікацыі па дакументацыі спрацоўшчыца верталётаў Мі-8 (Ми-17) розных мадыфікацый, сертыфікат адпаведнасці сістэмы сертыфікацыі ў грамадзянскай авіяцыі Расіі на выкананне капрамонт верталётаў Мі-8 розных мадыфікацый і іх кампанентаў, сертыфікат міжнароднага стандарту ў галіне кіравання сістэмы якасці ІСО90001.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

Адлегласць ад завода да граніцы Расіі — каля 50 км. Блізкае размяшчэнне прадпрыемства да буйнога чыгуначнага вузла Орша і міжнародных аўтамабільных трам Масква — Брэст і Санкт-Пецярбург — Арэса дае магчымасць дастаўляць авіяцыйную тэхніку, якая мае патрэбу ў рамоне, не толькі паветраным шляхам, але таксама чыгуначным і аўтамабільным транспартам.

ІНФЛЯЦЫ

МЯСЦОВЫ ЧАС

ХТО БУДЗЕ ДАГЛЯДАЦЬ «ГАЗОН»?

Алгарытм развіцця для грамадскага самакіравання

Дэпутат Баранавіцкага гарадскога Савета Анатоль БАНКЕВІЧ.

На адрас нашай газеты прыйшоў ліст ад жыхара гарадскога пасёлка Валожынскага раёна, якога зацікавіла тэма самакіравання. «У адным з артыкулаў «МС» узгадваўся КТГС «Надзея», адзіны ў рэспубліцы камітэт тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, які мае статус юрыдычнай асобы. Хацелася б больш падрабязна даведацца аб тым, як ствараюць гэты КТГС, якія справы сёння вырашае, як узаемадзейнічае з мясцовай уладай? І ўвогуле, было б цікава прачытаць меркаванні актывістаў грамадскага самакіравання аб тым, што пераходзіць масаваму стварэнню КТГС: аб'яваквасць жыхароў, кіраўнікоў мясцовай улады, дэпутатаў?»

Згодна з заканадаўствам, сістэма мясцовага самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь складаецца з Саветаў дэпутатаў і органаў тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання. Патлумачыў дэпутат Баранавіцкага гарадскога Савета Анатоль БАНКЕВІЧ, які непасрэдна браў удзел у стварэнні КТГС «Надзея». — У 2010 годзе ўступіў у сілу новы закон «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні», дзе тлумачыцца, што такое грамадскае самакіраванне і чым такія органы павінны займацца. Сістэма самакіравання — гэта самаарганізацыя грамадзян на пэўнай тэрыторыі для вырашэння сваіх пытанняў пад сваю адказнасць і з прыцягненнем уласных сродкаў. Па законе, органы тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання могуць стварацца на тэрыторыі часткі адміністрацый-

на-тэрытарыяльнай адзінкі (мікрараёна, жыллага комплексу, двара, аграгарадка, пасёлка, вёскі).

На думку Анатоля Іосіфавіча, адной з прычын неактыўнага стварэння органаў самакіравання з'яўляецца безыніцыятыўнасць нашых грамадзян: саветская сістэма прывучыла людзей да пасіўнасці. — Сёння патрэбы беларусаў значна ўзраслі, — патлумачыў дэпутат, — дзяржава проста не ў стане вырашыць іх усё. І такога не будзе ніколі, якой бы багатай дзяржава ні была. Людзі самі павінны браць удзел у вырашэнні сваіх надзённых праблем. Горад Баранавічы з дапамогай гарсавета вырашае глабальныя пытанні: утрыманне вуліц, школ, функцыянаванне службы ЖКК і г.д. А наляўнасць тых ж лавачак у дварах, альтанак, арганізацыя вольнага часу жыхароў пэўнай дваровай тэрыторыі — усё гэта ў першую чаргу павінна быць клопамам саміх жыхароў. У мясцовых улад проста не хопіць ні сіл, ні сродкаў для вырашэння такіх лакальных пытанняў. Ды і, лагічна разважаючы, чаму, напрыклад, старшыня гарвыканкама павінен вырашаць, у які колер фарбаваць альтанкі ў канкрэтным двары, калі гэта прама тычыцца жыхароў? Закон дае права людзям самаарганізавацца, сабраць пэўныя грошы і зрабіць нешта карыснае для сваёй дваровай тэрыторыі, быць на ёй гаспадарамі і несці за гэта адказнасць.

Не просьбіт, а партнёр

Да стварэння КТГС «Надзея» жыхароў 17 капэратыўных дамоў мікрараёна Усходні падштурхнула агульная праблема — адсутнасць асвятлення ў дварах. Справа ў тым, што зона адказнасці гарадскіх уладаў абмяжоўваецца забеспячэннем асвятлення вуліц, а не дваровых тэрыторій.

— Я з'яўляюся старшынёй жылгэвага спажывецкага кааператыва № 98, — раскажаў старшыня КТГС «Надзея» Вячаслаў ШЧЭР-БА, які з'яўляецца членам камітэта з першых дзён існавання. — Праблемы ў нашым мікрараёне былі аднолькавыя для ўсіх двароў: дарогі, добраўпарадкаванне прыдворных тэрыторій, асвятленне. Мы разамшчыны на ўскарыжы горада. Вяртаючыся пасля працы, жыхары, асабліва жанчыны, у зімовы час баяліся ісці ад аўтобусных прыпынкаў праз цёмныя жыллыя масівы. Для вырашэння гэтай праблемы і ствараўся КТГС «Надзея». Потым мы працягвалі развівацца, вырашылі іншыя праблемы: упарадкавалі кантэйнерныя пляцоўкі, пабудавалі альтанкі, спартыўныя і гульнявыя дзіцячыя пляцоўкі, прывёлі ў парадак малыя архітэктурныя формы.

— Камітэт тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання ёсць і ў Мінску, але ніхто з іх не мае статусу юрыдычнай асобы, — дадаў Анатоль Банкевіч. — Яны знаходзяцца пры ЖЭСах і ў асноўным дапамагаюць жылгэва-эксплуатацыйным службам выяўляць неплацельшчыкаў.

Гэта можна лічыць самакіраваннем толькі з вялікай нацяжкай. Мы стварылі КТГС менавіта са статусам юрыдычнай асобы. «Надзея» мае свой разліковы рахунак, сваю пятачку, свой юрыдычны адрас, статут, бухгалтара. Сталічны КТГСы выступаюць ад імя жылцоў сваіх тэрыторій і агучваюць іх праблемы перад адміністрацыямі раёнаў. Апошнім выгадна падтрымліваць КТГСы, бо гэта дае магчымасць мець адваротную сувязь з грамадзянамі. Наш КТГС, маючы свой рахунак, можа збіраць грошы з жылцоў, а таксама прыягваць сродкі спонсараў і замежных фондаў, скіраваных на падтрымку самакіравання, каб агульнымі сіламі вырашаць пытанні сваёй тэрыторыі.

— У адрозненне ад КТГСаў, якія не маюць статусу юрыдычнай асобы, наш камітэт, кантактуючы з мясцовымі ўладамі, выступае не ў ролі просьбіта, а ў ролі партнёра, які прапануе для рэалізацыі пэўную ініцыятыву грамадзян і мае сродкі на рэалізацыю канкрэтнага праекта, — адзначыў Вячаслаў ШЧэрба.

Ён раскажаў, што «Надзея» ўзяла ўдзел у курсе на атрыманне гранта Сусветнага банка і што яе праект быў прызнаны вартым фінансавання. Палову патрэбнай для рэалізацыі праекта сумы выдаткаваў Сусветны банк, 30 працэнтаў — гарадскія ўлады, а 20 працэнтаў сабралі жыхары. Рэалізацыя праекта паспрыяла стварэнню сістэмы супрацоўніцтва мясцовых улад і жыхароў, даказала жыццяздзейнасць органа тэрытарыяльнага самакіравання. Цяпер камітэт пашырыў сваю зону адказнасці, далучыўшы да сябе тэрыторыю яшчэ некалькіх суседніх капэратыўных дамоў.

Патрабеецца... статус

Акрамя ініцыятыўных людзей, гатовых стаць членамі КТГС, для яго вялікае значэнне, па словах Анатоля Банкевіча, маюць дасведчанасць, вопыт і навучанне.

— Мы — першапраходцы ў справе стварэння КТГС са статусам юрасобы ў Беларусі, таму часам у нас узнікаюць сур'ёзныя цяжкасці, бо на практыцы многія рэчы яшчэ не адпрацаваны. Нягледзячы на назапашаны нам вопыт, у плане развіцця грамадскага самакіравання мы сёння, вобразна кажучы, знаходзімся на ўзроўні 3-класнікаў. Пераймаць вопыт мы ездзілі ў Польшчу, у Украіну. У іх гэтая справа больш развітая. Напрыклад, у Польшчы за сродкі еўрапейскіх фондаў пабудаваны спецыяльныя дамы для камітэтаў самакіравання.

Між іншым, такая ж ідэя ёсць і ў жыхароў Баранавічы: стварыць шматфункцыянальны цэнтр, дзе размясціцца 6 сам КТГС «Надзея», інтэрнэт-кавярні, гурткі, клубы, а магчыма, і міні-ЖЭС. Ужо знойдзены спонсар — Шведскае агенцтва міжнароднага развіцця Sida. Мэта гэтага пілотнага праекта — стварыць і абкатаць на

базе «Надзеі» і ў межах беларускага заканадаўства мадэль (алгарытм развіцця) самаакупнага органа самакіравання, якую потым можна было б тыражаваць па ўсёй рэспубліцы. Але з рэалізацыяй уніфікацыі праблема заканадаўчага характару.

— Новы закон «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні...» добры тым, што адмяняе норму аб ліквідацыі КТГСаў. (У старой версіі прадугледжвалася, што орган самакіравання выбіраецца на тэрмін паўнамоцтваў дэпутатаў Саветаў пэўнага склікання; адпаведна пры перавыбранні Савета КТГС павінен быў ліквідавацца, а потым фарміравацца нанова. — Аўт.) Але, на маю думку, там недастаткова прапісана сістэма самакіравання. У тым жа расійскім ці ўкраінскім заканадаўстве дакладна прапісана, які такія органы павінны стварацца, як працаваць, з кім узаемадзейнічаць, якія маюць кампетэнцыі і г.д. У нашым новым законе гаворыцца, што органы тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання могуць стварацца як са статусам юрыдычнай асобы, так і без яго, і што орган тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, які ствараецца са статусам юрасобы, з'яўляецца некамерцыйнай арганізацыяй. Далей у законе падрабязна прапісваецца шэраг дакументаў, патрэбных для КТГСаў без статусу юрасобы. А для такіх КТГСаў, як «Надзея» — са статусам юрасобы — нічога не прапісана. Аўтары закона адсылаюць нас да Грамадзянскага кодэкса. А ў ім напісана, што некамерцыйныя арганізацыі могуць стварацца як грамадскія арганізацыі ці ўстановы. Нам прапануюць зарэгістраваць КТГС «Надзея» як грамадскую арганізацыю — але ж грамадскія арганізацыі, згодна з законам «Аб грамадскіх аб'яднаннях», не могуць быць органам грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання! Установай КТГС таксама быць не можа, бо за сэнсавымі ўстаноў з'яўляецца канкрэтная асоба ці арганізацыя, а ў выдудку з КТГСам — гэтая група людзей. Атрымліваецца сітуацыя нявызначанасці: незразумела, у якім статусе існуе камітэт. Камітэт «Надзея» як юрыдычная асоба мае свой рахунак. Шведы гатовы ўзяць удзел у будаўніцтве шматфункцыянальнага цэнтру, але, паколькі «Надзея» не мае канкрэтнага статусу, гэта рабіць небяспечна, бо потым могуць узнікнуць пытанні адносна ўласнасці...

Як патлумачыў дэпутат Банкевіч, ва Украіне такое пытанне ўласнасцю не ўзнікае, паколькі Саветы дэпутатаў і камітэты тэрытарыяльнага самакіравання там не з'яўляюцца дзяржаўнымі органамі, таксама як і ў Расіі, Узбекістане, Казахстане і ва ўсёй Еўропе, дзе мясцовае самакіраванне не ўваходзіць у сістэму дзяржаўных органаў. Беларусь — адзіная краіна, дзе да гэтага часу мясцовае самакіраванне ўваходзіць у сістэму дзяржаўнай улады. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

грамадскія арганізацыі, згодна з законам «Аб грамадскіх аб'яднаннях», не могуць быць органам грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання! Установай КТГС таксама быць не можа, бо за сэнсавымі ўстаноў з'яўляецца канкрэтная асоба ці арганізацыя, а ў выдудку з КТГСам — гэтая група людзей. Атрымліваецца сітуацыя нявызначанасці: незразумела, у якім статусе існуе камітэт. Камітэт «Надзея» як юрыдычная асоба мае свой рахунак. Шведы гатовы ўзяць удзел у будаўніцтве шматфункцыянальнага цэнтру, але, паколькі «Надзея» не мае канкрэтнага статусу, гэта рабіць небяспечна, бо потым могуць узнікнуць пытанні адносна ўласнасці...

Як патлумачыў дэпутат Банкевіч, ва Украіне такое пытанне ўласнасцю не ўзнікае, паколькі Саветы дэпутатаў і камітэты тэрытарыяльнага самакіравання там не з'яўляюцца дзяржаўнымі органамі, таксама як і ў Расіі, Узбекістане, Казахстане і ва ўсёй Еўропе, дзе мясцовае самакіраванне не ўваходзіць у сістэму дзяржаўных органаў. Беларусь — адзіная краіна, дзе да гэтага часу мясцовае самакіраванне ўваходзіць у сістэму дзяржаўнай улады. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Каб бульба не стала дэфіцытам

З чым звычайна асацыюецца вясна? З цяплом, з бліжкім надыходам лета. А яшчэ... з дэфіцытам «вітамінаў» беларускай вытворчасці ў выглядзе садавіны і гародніны. Інакш кажучы, «прадукт» на паліцах магазінаў прысутнічае, але пераважна замежнай вытворчасці: яблыкі — з Нідэрландаў, капуста — з Польшчы, бульба — і тая з Даніі, з Францыі ці нават з Марока... Тут міжволі задасіся пытаннем: няўжо беларусы да гэтага часу не навучыліся вырошчваць бульбу ў такім аб'ёме і такой якасці, каб хапіла і на зіму, і на вясну ды і на лета засталася — да новага ўраджаю? Тым больш што бульба — рэч не толькі смачная, але і вельмі рэнтабельная: можа даць высокі прыбытак пры адносна невылікіх укладаннях. Тады чаму, каб набыць 2-3 кіло айчынай бульбы, буркаюць ці морквы больш-менш прыстойнага выгляду, даводзіцца добра пабегаць па крамах? І яшчэ не факт, што патрэбны тавар будзе знойдзены...

Пытанне не новае. Днямі яго абмяркоўвалі дэпутаты Мінскага абласнога Савета на нечарговай сесіі — падчас зацвярджэння абласной Праграмы развіцця бульбаводства, гародніцтва і пладаводства на гэтую пяцігодку.

Няма сэнсу перакідаць увесь дакумент, спыніўшы толькі на некаторых момантах. Калі летась вырошчваннем бульбы ў

вобласці займалася 266 сельскагаспадарчых арганізацый, то ў адпаведнасці з новай праграмай іх застаецца толькі 81, уключаючы фермерскія гаспадаркі. Мяркуюцца, што «курс на спецыялізацыю» дазволіць да 2015 года дзвеці вытворчасць бульбы ў вобласці да 600 тысяч тон (гэта амаль у два разы больш за сёлетнія паказчыкі).

Што датычыцца гародніны, на яе вырошчванні будучы спецыялізавацца 18 базавых гаспадарак, таксама з улікам фермерскіх. Патрэбных аб'ёмаў вытворчасці тут можна дасягнуць за кошт пашырэння пасяўных плошчаў і павелічэння ўраджайнасці. Прадугледжана будаўніцтва 5 новых сховішчаў для гародніны і 8 сховішчаў для садавіны, адбудзецца рэканструкцыя і шэраг дзейных аб'ектаў.

— Забеспячэнне насельніцтва якаснай бульбай, гароднінай, садавінай і ягадамі, павелічэнне аб'ёмаў вытворчасці, змяншэнне долі імпарту і нарочытнае экспартных паставак — гэта вызначаныя праграмай прыярытэты, — падкрэсліў першы намеснік старшыні камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Мінскага аблвыканкама Віталь ГРЫШАНАЎ.

З прыярытэтамі ўсё зразумела. Аднак узнікаюць пытанні. У адпаведнасці з названай праграмай, у 2015 годзе вобласць збіраецца атрымаць 300 цэнтнераў бульбы з гектара, а тыя ж Германія ці Польшча

ўжо цяпер маюць ураджайнасць на парадак вышэй.

— 300 цэнтнераў з гектара — сапраўды невысокая «планка» для такой культуры, як бульба, — сказаў Віталь Грышанаў. — У нас ёсць гаспадаркі, якія маюць і па 400 цэнтнераў з гектара, і па 450, і іх практыку мы імкнёмся распаўсюджаць. Аднак існуюць стрымальныя фактары.

Ураджайнасць бульбы як ніякай іншай культуры залежыць ад якасці насення. А яна пакуль што пакідае жадаць... Але ўжо сёлета, па словах Віталія Грышанава, каля 70 працэнтаў адведзеных плошчаў будзе засаджана гатункамі высокіх рэпрадукцый. Вызначана і 5 базавых цэнтраў, якія зоймуць вырошчваннем і рэалізацыяй арыгінальнага насення.

Другі фактар, які ўплывае на «таварнасць» бульбы, — тэхнічнае аснашчэнне, наўнясць тых жа пасадчаных машын.

— Сёлета з дапамогай парка спецыялізаванай тэхнікі мы «скрываема» толькі 70 працэнтаў неабходных работ. Недахоп грашовых сродкаў пакуль што не дазваляе нам аснасціцца ў поўным аб'ёме, — сказаў Віталь Грышанаў.

Дэпутаты абласнога Савета, выступаючы ў працяг тэмы, звярнулі ўвагу таксама на дэфіцыт якасных айчыных гатункаў бульбы. І на тое, што фермерскія гаспадаркі, якія сёння выходзяць на першыя пазіцыі па яе ўраджайнасці, працуюць у асноўным з імпартнымі гатункамі, набываючы іх за мяжой. Ёсць праблема і з айчыннымі бульбаварчымі камбайнамі — тымі, што выпускаюцца ў Гомелі. Працаваць на іх складана: прадукцыйнасць нізкая, страты вялікія...

Старшыня Мінскага аблвыканкама Барыс БАТУРА, які прымаву ўдзел у працы сесіі, у адказ на гэта заўважыў:

— Восем кіраўнікі сельгаспрадпрыемстваў кажуць: нам патрэбна якаснае насенне, патрэбны сучасныя сховішчы, патрэбна тэхніка... Каму адра-саванія гэтыя пытанні? Калі вы шчыльна займаецеся вырошчваннем бульбы, дык вырашайце іх самі! Набываючы якаснае насенне, няма тут — бярыце за мяжой. Будуйце сховішчы для гародніны... Карыстайцеся крэдытнымі рэсурсамі — яны ёсць, але ўсе чакаюць, каб іх далі на льготных умовах. Маўляў, тады мы вырасім якасную бульбу... Сёння перад нам пастанула задача накарміць краіну і зарабіць на бульбе валюту. Далі гаспадарцы 300 гектараў — засяяліце. Але каб гэта бульба стала рэнтабельнай, трэба варушыцца: загадзя шукаць рынкі збыту, дамаўляцца не з пасрэднікамі, а напрамую з гандлёвымі сеткамі. Толькі калі будзе існаваць сістэма, мы зможам выканаць пастаўленыя задачы. ***

Пасля абмену думкамі дэпутаты зацвердзілі абласную Праграму развіцця бульбаводства, агародніцтва і пладаводства на 2011—2015 гады, а таксама шэраг іншых абласных праграм.

Наталля КАРПЕНКА.

З НАВАСЕЛЛЕМ!

ПУШКІН, ДЫСКАТЭКА І СЯМЕЙНЫ КЛУБ

У аграгарадку Цялуша Бабруйскага раёна адчыніўся новы Дом культуры.

Цялушу называюць культурнай сталіцай Бабруйшчыны. Напрыклад, тут жыла і пахавана ўнучка Аляксандра Пушкіна Наталля Вельямінава-Варанцова. Таму штогод у Цялушы праводзіцца Пушкінская чытанні, на якія збіраецца шмат творчых людзей з рэгіёна.

Ды і сам аграгарадок месціцца непадалёк ад Бабруйска, тут жыў шмат моладзі. Між тым, будынак мясцовага Дома культуры, пабудаваны яшчэ да вайны, даўно не адпавядаў патрабаванням часу.

Новы Дом культуры ўзвядзены меней чым за год. Раённы бюджэт выдаткаваў на будоўлю 3 мільярды рублёў. У будынку размешчана бібліятэка, творчыя калектывы, сямейны клуб. Тут наладзіць добрую дыскатэку для моладзі. Знойдзецца месца для сацыяльных службаў і пункта аховы правапарадку Цялушы.

Неўзабаве яшчэ адзін сучасны Дом культуры з'явіцца ў Бабруйскім раёне — у вёсцы Рэдкі Рог.

Ілона ІВАНОВА.

БЛІЗКАЯ ЎЛАДА

ФОРМЫ І ЗМЕСТ

Дзень 26 красавіка 1986 года падзяліў жыццё Нараўлянскага раёна на два перыяды — да чарнобыльскай катастрофы і пасля яе. Да аварыі на тэрыторыі раёна пражывала 27 800 чалавек. Пасля адсялення і натуральнай міграцыі насельніцтва тут засталася 11,5 тысячы.

Але гэта ў пэўнай ступені ўжо гісторыя. Сёння размову неабходна весці не столькі пра ліквідацыю наступстваў аварыі, колькі пра развіццё пацярпелых раёнаў. Пра стварэнне для людзей, якія засталіся на забруджанай тэрыторыі, нармальнага ўмоў жыцця — не горшых, чым у іншых, «чыстых» рэгіёнах. Такія задачы пастаўлены перад мясцовай уладай. Падыходы, выпрацаваныя ў Нараўлянскім раёне па іх выкананні, а таксама асаблівасці працы мясцовых Саветаў дэпутатаў абмяркоўваліся падчас вясновага семінара, арганізаванага Саветам па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі.

«Асаблівасці працы» мясцовай улады ў Нараўлянскім раёне сапраўды маюць месца. Справа тут зусім не ў колькасці форм. За кожнай формай стаіць змест, сутнасць якога можна абзначыць так: не чакаць, пакуль людзі пачнуць скардзіцца ў «інстанцыі», а самім ісці «у народ» і даведвацца, што яго хвалюе. Ідэя не новая, а воль шлях яе ўвасаблення можна ўзяць «на ўзбраенне» і ў іншых рэгіёнах. Ці хаця б прыняць да ведама, бо колькасць зваротаў жыхароў раёна ў вышэйшыя інстанцыі летась зменшылася ў два разы.

Што канкрэтна маецца на ўвазе? Па-першае, гэта стварэнне працоўнай групы ў кожным з 4 сельсаветаў і асобнай — у горадзе Нараўля. Працоўную групу (ўсяго іх пяць) узначальвае той ці іншы намеснік старшыні райвыканкама, у склад яе ўключаны

работнікі структурных падраздзяленняў раённага выканаўчага камітэта, кожны з іх адказвае за канкрэты населены пункт.

Як працуе сістэма? Раніцай незалежна ад таго, будні гэта ці святы, адказны за населены пункт звязваецца па тэлефоне са старастам, каб даведацца: якія праблемы ўзніклі на тэрыторыі. Перагарала лямпачка, сапсавалася калонка, размыла дарога... Ды ці мала што можа здарыцца ў вёсцы за дзень. Адказны спрабуе вырашыць праблему на сваім узроўні і ў межах сваёй кампетэнцыі. Атрымалася ці не атрымаўся — пра гэта ён інфармуе старшага па групе. Той акумуляе пытанні па ўсіх населеных пунктах сельсавета і таксама намагаецца вырашыць іх у межах сваёй паўнамоцтваў, а пра вынікі паведамляе свайму «куратару» — намесніку райвыканкама.

— Намеснікі райвыканкама — кіраўнікі груп — пры неабходнасці таксама прымаюць пэўныя захады і да 10 гадзін раніцы звязваюцца па тэлефоне са мной, — кажа старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў Ала НАВУМЕНКА. — Ну а я, у адпаведнасці з сітуацыяй у старшын тэрыторыі, да гэтага ж часу звязваюцца з кіраўніком сельсавета, інфармуем старшыню райвыканкама. У выніку кожны дзень да 10,30 мы валадзем сітуацыяй на тэрыторыі ўсяго раёна і трымаем яе пад кантролем. «Сюрпрызы», нечаканасці нейкія ў нас практычна выключаны.

Сістэма ўзаемадзейнення дзвюх галін улады ў Нараўлянскім раёне трымаецца не толькі на дзейнасці працоўных груп. Скажам, старшыні сельскіх Саветаў прысутнічаюць на панядзелках на апаратных нарадах старшын райвыканкама, дзе заўсёды маюць магчымасць агучыць праблему, што ўзнікла на тэрыторыі. Да таго ж, планёрныя нарады — з запрашэннем кіраўнікоў усіх службаў, прадпрыемстваў і арганізацый, што знаходзяцца на «падуднай» тэрыторыі — пачалі праводзіць і самі старшыні сельвыканкамаў, паказваючы такім чынам, хто на тэрыторыі галоўны. Гаспадарчыя клопаты цяпер кладуцца на плечы адпаведных (спецыялізаваных) службаў — як і павінна быць. За тое ж добраўпарадкаванне, напрыклад, адказваюць сёння не толькі сельвыканкама, але і змалеўпарадкавальная служба, і архітэктар — у межах кожнага канкрэтнага сельсавета.

— У выніку працаваць кіраўнікам пярвічнага звяна ўлады стала значна прасцей, — лічыць Ала На-

вуменка. — Гэта не азначае, што працы ў іх стала менш. Але яна сістэматызавалася і ўпарадкавалася. Цяпер старшыня сельскага Савета не толькі адказвае за парадак на сваёй тэрыторыі, але і сам можа спагнаць з той ці іншай службы.

Акрамя працоўных груп, у раёне створана 5 аглядных камісій. Іх мэтай з'яўляецца пастаянна кантраляваць за вырашэннем пытанняў жыццяздзейнасці, захаваннем санітарнага парадку, забеспячэннем занятасці насельніцтва, а таксама паляўнічым надзвычайных сітуацый (перш за ўсё — у сямі). У склад кожнай камісіі ўваходзіць да 15 прадстаўнікоў раённых службаў: інспектар аддзела па надзвычайных сітуацыях, участковы інспектар, галоўны архітэктар, супрацоўнік цэнтры сацыяльнага забеспячэння, землеўпарадкачы, інспектар энэргаагляду і іншыя. Два разы на месяц камісія наведвае семі, загадзя вызначаныя старшыні сельскага Савета. Зразумела, часта гэта далёка не ўзорныя «ячэйкі» грамадства, якім патрэбна як мінімум пыльнае «вока...». Што граі таіць — па сваёй волі кіраўнік пярвічнага звяна ўлады наўрад ці наведваў бы такія «аб'екты» з зайдэронай рэгуляцыяй. А воль з'яўляючыся старшыняй агляднай камісіі, хочаш не хочаш, кантраляваць сітуацыю абавязаны.

Па выніках наведвання сем'ям выдаюць прадпісанні канкрэтна па кожным кірунку: адрамантаваць п'яно ацяпленне, адрамантаваць электраправаду, навесці парадак на прысаджыным участку і г.д. Да наступнага прыходу камісіі гаспадары павінны выправіць сітуацыю.

— Не трэба ўспрымаць аглядную камісію як нейкі каральны орган. Яе мэта — знайсці «болевыя кропкі», папярэдзіць і дапамагчы, прадухіць бяду, — тлумачыць Ала Навуменка. — Гэта, я лічу, таксама каласальная дапамога старшын сельвыканкамаў. Дзякуючы працы камісіі кіраўнік мясцовай улады можа вырашыць практычна ўсе пытанні на сваёй тэрыторыі і з добраўпарадкаваннем, і з пакарнай бяспекай, і з працоўна-адукаваннем, і іншае. Спачатку, калі толькі пачала ўкараняцца такая сістэма працы з насельніцтвам, многія службы адбіліся ад удзелу ў камісіі, як маглі: маўляў, чаму мы павінны гэтым займацца?... Затое сёння раённыя структуры нарэшце пачалі «асвойваць» тэрыторыю за межамі раённага цэнтру, і гэта правільна. Не павінна ў старшын сельсавета балець галава за ўсё. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

УМОВЫ ДЛЯ ТУРЫЗМУ І ТУРЫСТАЎ

13 мая на базе Лідскага раёна Гродзенскай вобласці адбудзецца пасяджэнне Савета па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі на тэму «Аб працы мясцовых Саветаў дэпутатаў Лідскага раёна па стварэнні ўмоў для развіцця турысцка-экскурыйных паслуг і аграэкатурызму». Удзельнікі пасяджэння пазнаёмяцца з вопытам працы Бярозаўскага гарадскога і Дакудаўскага сельскага Саветаў дэпутатаў Лідскага раёна па заахоўванні развіцця аграэкатурызму, а таксама наведваюць шэраг турыстычных аб'ектаў і аграздзіб.

Ул. інф.

Савет па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублі

ХТО БУДЗЕ ДАГЛЯДАЦЬ

«ГАЗОН»?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Ацаніць мэтазгоднасць

Над грамадскім самакіраваннем трэба працаваць, як над добрым газонам: паліваць, падстрыгаць, падкармліваць, падсмавава Анаоль Банкевіч. Сёння на Беларусі ўжо ёсць «газон», цяпер яго трэба даглядаць, распусціць і на іншыя тэрыторыі. Для гэтага патрэбна нейкая грамадская структура, якая будзе перадаваць досвед навічкам, каардынаваць стварэнне органаў самакіравання, дапамагаць узаемадзейнічаць з мясцовымі ўладамі.

...Грамадзянам, якія захацелі стварыць КТГС на сваёй тэрыторыі,

дэпутат параіў спачатку вызначыцца: навошта ім гэта патрэбна, якія праблемы яны хочуць вырашыць? Калі справа абмяжоўваецца ўстаноўкай лавачкі ці алтанкі, то можна проста напісаць ліст у ЖЭС ці сабрацца на суботнік і зрабіць гэта самім. А вось калі ў людзей больш амбіцёзныя планы: арганізаваць вольны час жыхароў, узняць сацыяльную значнасць мікрараёна і г.д., і ёсць варта ўвагі ініцыятывы, тады стварэнне камітэта тэрытарыяльнага самакіравання будзе апраўданым. Але спачатку абавязкова варта прааналізаваць з юрыстам, пачытаць існуючае заканадаўства, павучыцца ў практыку — такіх, як КТГС «Надзея». Можна пачаць са стварэн-

ня КТГС без статусу юрыдычнай асобы (гэта больш простая працэдура і не патрэбна такой жорсткай справядлівасці перад кантралюючымі органамі).

Вельмі важна навучыцца правільна складаць праекты, каб прыцягнуць спонсарскія сродкі. Сёння ёсць шмат фондаў — расійскіх, еўрапейскіх і не толькі, якія ахвотна выдзяляюць гранты пад канкрэтныя праекты развіцця грамадскага самакіравання і вырашэння канкрэтных праблем тэрыторыі.

Інга МІНДАЛЁВА.
Мінск—Баранавічы.

Маіс налева, маіс на права

Масавая веснавая жаўне на Гомельшчыне завершана, паведамлілі ў камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванні аблвыканкама.

Яравыя культуры ў вобласці занялі больш за 450 тыс. га. Адной са стратэгічных культур для аграрнапрамысловага комплексу вобласці з'яўляецца кукуруза. Гэтая «мексіканка» дазваляе забяспечваць пагадоў буйной рагатай жывёлы сіласам на стойлавы перыяд, выкарыстоўваецца для падрыхтоўкі камбікармоў, служыць выдатным высокаэнергетычным дадаткам да рацыёна жывёл. Пасляўняныя плошчы для «каралёвы палёў» сёлета павялічаны амаль што ўдвая. Упершыню маіс займе 250 тысяч гектараў. Гэта павінна забяспечыць жывёлагадоўлі надзейную кармавую базу. У сувязі са значным пашырэннем пасяўных плошчаў кукурузы ў рэгіёне скарачваюцца графік астаўбы культуры на зялёную масу.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Пехатою з Брэста ў Цярэспаль?

Гэта цалкам верагодна, калі праект падтрымаюць урады і дэпутаты ў дзвюх краінах

Ад цэнтра Брэста да цэнтра польскага горада Цярэспаль, які ў свой час узводзіўся як горад-спадарожнік Брэста, усяго чатыры з паловай кіламетры. Нашы папярэднікі хадзілі з аднаго горада ў другі пехатою альбо ездзілі на падавох. На гэтым шляху працякае рака Буг. І праз яе былі перакінуты Цярэспальскі мост: ад Цярэспальскіх вяротаў Брэсцкай крэпасці да вострава Памежны.

кіраўніцтвам горада Цярэспаль, прадстаўнікамі заканадаўчай і выканаўчай улады Люблінскага ваяводства. Удзельнікі нарады выехалі на месца будаўніцтва на польскім баку. Там нават захавалася старая брукванка. Яе аднадушна вырашылі пакінуць як фрагмент гістарычнага шляху.

Паводле задумкі брэсцкіх уладаў, мост трэба аднавіць у першапачатковым выглядзе. На гэта спатрэбіцца 10 мільярд рублёў. Праект папярэдне ўзгоднены з кіраўніцтвам нашай дзяржавы. Але каб узяць шлях, неабходна ўзвесці яшчэ адзін мост праз рукаў Буга на польскім баку. І тут галоўнае пытанне — пытанне наяўнасці грошай. Але, як звычайна, дэпутаты польскага сейма ад Люблінскага ваяводства, якія прысутнічалі на нарадзе, яны будучы прыярытэты, каб гэты праект уключылі ў спіс фінансавання з дзяржаўнага бюджэту. Разглядаецца таксама варыянт фінансавання будаўніцтва за кошт сродкаў ЕС.

У сярэдзіне XIX стагоддзя вядомы падарожнік і этнограф Павел Шпілеўскі так пісаў пра гэтае ўнікальнае збудаванне: «Ваколіцы Брэста з цярэспальскага ўезду надзвычай маляўнічыя. Па дарогу праз красаньскія валы мы былі здзіўлены цудоўным ландшафтам месца. Гэты мост падобны да Я. Ланцугавага, што калі Летняга сада ў С.-Пецярбургу. Адрозненне тое, што брэсцкі даўжэйшы, і ланцугу на ім з суцэльнага дроту, а на пецярбургскім — з літага чыгуна».

Вядома, новы мост — гэта новы памежны пераход. І рашэнне аб яго адрэканні прымаецца на ўзроўні ўрадаў дзвюх краін. Але пакуль бакі будуць рыхтаваць дакументы для сваіх уладаў, пакуль урады будуць разглядаць, мясцовыя кіраўнікі дамовіліся распачынаць работы па падрыхтоўцы праектаў будаўніцтва.

Але прыгожае архітэктурнае збудаванне цяпер асабліва ўважліва, не вельмі лагодным быў яго лёс і ў мірны час. Як расказаў за гадзіцу навуковага аддзела музея абароны Брэсцкай крэпасці Ларыса Бібік, перад Першай сусветнай вайны, калі вывозілі ўсё каштоўнае, асноўная конструкцыя моста была разабрана і вывезены. Потым, у перыяд з 1915 па 1918 год катэраўскія вайсковыя мосты часткова ўзнавілі. Пазней польская ўлада яшчэ лепш падрамантавала мост. Па ім можна было ездзіць. Значна пацярпеў Цярэспальскі мост падчас абароны крэпасці 1939 года. А ў страшэннай бамбёжцы 1941 года, калі фашысты спрабавалі ўзяць крэпасць, мост быў літаральна скалечаны. І зноў яго крыху ўзнавілі немцы перад нававаннем крэпасці Гітлерам і Мусаліні 26 жніўня 1941 года.

Як сказаў бурмістр Цярэспаль Язэк Данілюк у інтэрв'ю газеце «Вячэрні Брэст»: «Я ў захапленні ад праекта брацтваўчана. Калі будзе ўзноўлены Цярэспальскі мост, з Брэста ў Цярэспаль можна будзе прыйсці за гадзіну альбо за дваццаць хвілін прыехаць на веласіпедзе. Востраў Памежны, паводле вашых планаў, стане музейным. Хоць і сёння ў Брэсцкай крэпасці ёсць на што паглядзець. І чаму б брацтваўчана не пагуляць пехатою цераз Буг, а потым узяць напрамак машыну і не махнуць у Варшаву альбо Парыж? Вядома, для гэтага спатрэбіцца ішгенская віза. Але і тым, хто будзе падарожнічаць у рамках малага памежнага руху, адкрываецца шмат цікавага».

А потым, калі па Бугу правялі дзяржаўную мяжу і Цярэспаль стаў польскім, мост паступова прыходзіў у заняпад і фактычна спыніў сваё існаванне.

І вось амаль праз сто гадоў пасля першага дэмантажу шматпакутнага моста нарадзілася ідэя яго ўзнавіць. З ініцыятывай выступіў старшыня Брэсцкага гарвыканкама Аляксандр Палышанкоў. Яшчэ ў сакавіку дэлегацыя гарвыканкама на чале з мэрам правяла першыя кансультацыі з

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Такім будзе Цярэспальскі мост.

ФОРМЫ ІЗМЕСТ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Дыялогі насельніцтва з уладамі, яе службамі і структурамі адбываюцца і падчас сходаў грамадзян, і на сходах старостаў і старшын дамавых, вулічных камітэтаў. Гэтыя дыялогі не заўсёды бываюць прыемнымі, часам атрымліваюцца рэзкімі, асабліва калі нейкае пытанне доўга не вырашаецца. Але ў цэлым узаемааруменне ўдаецца знаходзіць магчымасці (і хутэй за усё) таму, што людзі, якія тут жывуць, не адчуваюць сябе кінутымі.

— На тэрыторыі Нараўлянскага раёна засталася чатыры сельсаветы, дзе налічваюцца

ўсяго тры тысячы чалавек. Ёсць зусім малалюдныя вёскі... Пры гэтым мы не зачынілі ніводнага ФАПА, выконваем 44 мінімальныя стандарты, — кажа Ала Навуменка. — Калі аўтакрама не даязджае да месца прызначэння, гэта разглядаецца як надзвычайнае здарэнне... Кожную раіну мне тэлефануюць як мінімум 5—6 адказных за вёскі з нашых працоўных груп — інфармуюць аб праблемах людзей, якія трэба неадкладна вырашыць... Так і працуем: ад чалавека — праз чалавека — да чалавека.

Наталля КАРПЕНКА,
Нараўлянскі раён.

Марыя БОНДАР, старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў: «КАБ АБАПЕРЦІСЯ, ТРЭБА СПАЧАТКУ ПАДСТАВІЦЬ ПЛЯЧО»

— Сёння ўсе нашы старшыні сельскіх Саветаў дэпутатаў (яны ж — старшыні сельвыканкамаў) раз на тыдзень абавязкова прысутнічаюць на планёрках у старшын райвыканкама. Навошта мы гэта ўвядзі? Старшыня сельскага Савета павінен умець кіраваць сваёй тэрыторыяй, трымаць любую сітуацыю пад кантролем, судзіць яе з абстаноўкай па раёне ў цэлым. А для гэтага яму неабходна пастаянна «варыцца» ў атмасферы агучаных праблем, валодаць інфармацыяй, мець магчымасць задаць пытанне непасрэдна старшыні райвыканкама.

Не скажу, што па першым часе такое новаўвядзенне (а яно дзейнічае ва ўсёй вобласці) было ўспрынята «на ура». Многія старшыні сельскіх Саветаў спрачаліся: маўляў, і ехаць у райцэнтр ім далёка, і шмат часу гэта забірае. У райвыканкаме на планёрках стараліся не вылучацца, адмаўчацца...

Што мы маем цяпер? Скажу не без гонару: я бачу зусім іншыя кіраўніцкія мясцовыя ўлады, хоць людзі на гэтых пасадках засталіся тыя ж. Яны, вобразна кажучы, разгарнулі плечы. Сёння мы сфарміравалі такую «каманду», на якую сапраўды можа абапірацца раённая ўлада.

Але ж для таго, каб абапярціцца, трэба было спачатку падставіць кіраўніцкім пярвічнага ўзроўню плячо, унікнуць у іх праблемы. Не можа старшыня сельскага Савета ў адзіночку цягнуць на сабе «воз» добраўпарадкавання, працу з грамадзянамі. Для гэтага ёсць іншыя структуры, службы... І сёння кожны старшыня сельскага Савета таксама праводзіць у сябе планёркі — з удзелам кіраўнікоў арганізацый, якія знаходзяцца на тэрыторыі сельсавета. І тут спачатку таксама ўзнікаюць непаразуменні: як так — кіраўнік сельсапрадпрыемства пойдзе на планёрку да старшыні сельвыканкама? Цяпер гэта стала нормай. А ўкаранялася яна з адзінай мэтай — каб павялічыць «каэфіцыент карыснага дзеяння» мясцовай улады ў вырашэнні праблем людзей.

ну і ну! «Крама» на... кватэры

42-гадовая жанчына, якая нідзе не працуе, ператварыла сваю двухпакёвую кватэру ў абласныя цэнтры ў... краму, прапануючы тавар вядомых вытворцаў, паведамляе аддзяленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Гродзенскага аблвыканкама.

Кватэра нагадвае склад даволі дарагіх рэчэй (на суму больш чым 50 мільёнаў рублёў), увезеных з Італіі, Даніі, Германіі, Швецыі з парушэннем мытнага заканадаўства. Кліентаў хапала, бо дана была ніжэй за рыначную. «Крама» зачынілася, калі пад выглядом пакупніцкай туды завіталі супрацоўнікі міліцыі і ўпраўлення Дэпартамента фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага Гродзенскай вобласці. Аператыўны выявілі нататкі з адлюстраваннем «чорнай бухгалтэрыі», дзе пазначаны кожны факт продажу кантрафактнага тавару.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЭПСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15
ад 17 лютага 2009 года
выдана

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Заснавальнік: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»

Галоўны рэдактар
Уладзімір НАРКЕВІЧ.

Адказна за выпуск
Наталля КАРПЕНКА.

Грамадскі савет: **НАВІКІ Г.В.**, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; **БАЙКОУ В.М.**, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламентах; **АЦЯ-САУ А.А.**, старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **СЦЕПАНЕНКА А.М.**, адказны сакратар Савета па ўзаемадзейнасці органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; **ПРЭДКА С.С.**, старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; **МАКСІМЕНКА С.А.**, старшыня Азарыцка-Слабадскага сельскага Савета дэпутатаў Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН:
292 21 03;

e-mail: info@zvzyada.minsk.by

Газета адрукана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларусь» Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 33 380. Нумар падпісаны ў 19.30.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОДАЖЕ ПРАВ НА ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРА АРЕНДЫ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА ПУТЕМ ПРОВЕДЕНИЯ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ

ЗАО «ПАН Маркет» проводит аукционы по продаже прав на заключение договоров аренды недвижимого имущества, расположенного в Торговом блоке Главного выставочного павильона (ТРК «ЭкспоБел»):

АУКЦИОН № 1

Торги состоятся **20 мая 2011 года, в 11.00** по адресу: Минский район, пересечение Логойского тракта и Минской кольцевой автодороги, Административное здание, 1 этаж, зал совещаний.

№ лота	Наименование объекта аренды	Срок аренды, ставка	Арендная площадь, кв.м.	Начальная цена продажи права заключения договора аренды, руб. с НДС	Размер задатка, руб.
1.	павильон № 142	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	13,7	3 000 000	1 000 000
2.	павильон № 80	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	12,6	3 000 000	1 000 000
3.	павильон № 133	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	13,7	3 000 000	1 000 000
4.	помещение № 397 (зал игровых автоматов)	3 года; 60 Евро за 1 м.кв. по курсу НБ РБ + комм. усл.	50,4	40 000 000	10 000 000

АУКЦИОН № 2

Торги состоятся **20 мая 2011 года, в 14.00** по адресу: Минский район, пересечение Логойского тракта и Минской кольцевой автодороги, Административное здание, 1 этаж, зал совещаний.

№ лота	Наименование объекта аренды	срок аренды, ставка	Арендная площадь, кв.м.	Начальная цена продажи права заключения договора аренды, руб. с НДС	Размер задатка, руб.
1.	павильон № 268	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	11,3	2 000 000	800 000
2.	павильон № 274	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	11,5	2 000 000	800 000
3.	павильон № 43	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	12,6	2 000 000	800 000
4.	павильон № 10	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	13,7	2 000 000	800 000
5.	павильон № 296	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	21,8	500 000	300 000
6.	место для торгового аппарата К-1	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	2	1 000 000	500 000
7.	место для торгового аппарата К-3	3 года; 91 875 руб. за 1 м.кв. + коммунальные услуги	2	1 000 000	500 000

Условия проведения аукционов: Организатором аукциона и продавцом (арендодателем) является Закрытое акционерное общество «ПАН Маркет», адрес: Минский район, пересечение Логойского тракта и Минской кольцевой автодороги, Торговый блок главного выставочного павильона, комн. 399.

Шаг аукциона — 5% от начальной цены продажи права заключения договора аренды.

Для участия в аукционе лицо, желающее участвовать в нем, в установленный в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе по форме (выдается организатором) со следующими документами:

- заявления банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- гражданством Республики Беларусь — копия документа, удостоверяющего личность, без нотариального засвидетельствования;
- индивидуальным предпринимателем — копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;
- юридическим лицом Республики Беларусь — доверенность, выданная представителю юридического лица (за исключением случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителю), или документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;
- иностранным гражданином — копия документа, удостоверяющего личность, с переводом на белорусский или русский язык (подпись переводчика нотариально удостоверяется), документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной небанковской кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;
- представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя — нотариально удостоверенная доверенность;
- представителем иностранного гражданина — легализованная в установленном порядке доверенность;
- представителем иностранного юридического лица — легализованные в установленном порядке копии оригинальных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенности;
- представителем иностранного юридического лица — легализованные в установленном порядке копии оригинальных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенности;

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

19-этажный односторонний жилой дом со встроенными объектами торгово-общественного назначения в комплексе с временной охраняемой автостоянкой по ул. Карвата в Степянке

первая очередь строительства: - жилой дом со встроенными объектами торгово-общественного назначения (жилая часть — первый пусковой комплекс, встроенные объекты торгово-общественного назначения — второй пусковой комплекс);

вторая очередь строительства: - временная охраняемая автостоянка.

Начало строительства — первый квартал 2011 года, окончание строительства жилой части — 2 квартал 2012 года.

Застройщиком получены:

- разрешение на проведение проектно-испытательных работ — акт выбора земельного участка от 13 июля 2010 года, утвержден председателем горисполкома 14 июля 2010 года;
- заключение Комитета архитектуры и градостроительства Мингорисполкома № 01-25/3 Пт от 25.01.2010 г.;
- заключение государственной экспертизы (РУП «Госстройэкспертиза по городу Минску») архитектурного проекта с рекомендацией к утверждению проекта № 1333-60/10 от 30.11.2010 г.;
- положительное заключение комитета архитектуры и градостроительства Мингорисполкома № 04-15/36 Пт от 15.04.2011 г.;
- решение Минского городского исполнительного комитета № 81(1) от 20 января 2011 года «Об изъятии, предоставлении земельных участков и разрешении строительства»;

свидетельство (удостоверение) № 500/726-7126 от государственной регистрации на право временного пользования на земельный участок с кадастровым номером 500000000001005378, расположенный по адресу г. Минск, ул. Карвата, площадью 1,0220 га, на период строительства многоэтажного жилого дома;

- разрешение на производство строительно-монтажных работ № 2-205Ж-002/11 от 31.03.2011 г.

Жилой дом расположен по улице Карвата в микрорайоне Степянка г. Минска (первая очередь). Проектом предусматривается строительство 126-квартирного, односекционного, 19,20-этажного жилого дома, со встроенными помещениями торгово-общественного назначения. Несущие конструкции здания запроектированы в монолитном железобетонном каркасе, ограждающие конструкции из мелкоштучных блоков ячеистого бетона, кровля — комбинированная. Наружная отделка — декоративная полимерная штукатурка, покраска фасадными красками. Оконные блоки — двухкамерные стеклопакеты ПВХ, лоджии и балконы остеклены. В помещении квартир чистовая отделка и покрытие пола проектом не предусматривается. Жилой дом оборудован 2 лифтами, мусоропроводом.

Помещения в доме, не входящие в состав общего имущества: помещения торго-

Фото v6.by

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»

- ❖ Оценка оборудования и транспортных средств
- ❖ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ❖ Независимая строительная экспертиза

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ОБОРУДОВАНИЯ ОАО «САНТЭП»

№ лота	Наименование объекта	Адрес объекта продажи	Начальная цена продажи, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Здание ремонтно-строительного цеха (здание многофункциональное) инв. № 60019	г. Гомель, ул. Барыкина, 132	150 644 000	7 532 200
2	Будка весовая (весовая) инв. № 500354		2 043 000	102 150
3	Навес над автомобильными весами инв. № 60052		20 685 000	1 034 250
4	Эстакада металлосклада инв. № 250		86 360 000	4 318 000
5	Ворота металлосклада инв. № 7650		698 000	34 900
6	Крановая эстакада инв. № 60028		177 933 000	8 896 650
7	Металлосклад, ограждение металлическое инв. № 60027		4 874 000	243 700
8	Ворота металлические инв. № 60024		4 037 000	201 850
9	Забор железобетонный инв. № 60030		14 904 000	745 200
10	Весы автомобильные инв. № 4344		5 021 000	251 050
11	Электрокранбалка инв. № 42663		7 005 000	350 250

Срок подачи заявления До 17.00 13 июня 2011 г. по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а

Дата, время, место проведения аукциона 14 июня 2011 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, Гомельское областное управление Филиал РУП «Жилкомунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация»

Номер р/с для перечисления залога Р/с 301205618010 в РД № 700 ОАО «БПС-БАНК» по г. Минску, код 369, УНП 102353509

Условия пользования Объекты продаются в собственность

Условия продажи Цены указаны без НДС. Шаг аукционных торгов — 5%.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемыми имуществом; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона; заверенные копии оригинальных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Процедура проведения торгов устанавливается порядком проведения аукциона.

Дополнительная информация по тел.: (0232) 77 37 27, 77 52 87 (факс).

няемой автомобильной стоянкой на 58 машиномест не включается в стоимость 1 кв. метра стоимости жилого дома и не передается должникам в качестве имущества совместного домовладения.

Генеральный подрядчик по объекту строительства ООО «ДомСтрой-Агент». Договор строительного подряда № 3-11 от 19.01.2011 г. Для привлечение должников к строительству по договору создания объектов долевого строительства предлагаются 1, 2, 3, 4-комнатные квартиры:

- для граждан, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, стоимость 1 кв. метра 3 993 232 белорусских рубля на дату опубликования проектной декларации без применения прогнозного индекса;
- для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, стоимость 1 кв. метра 4 392 555 белорусских рублей на дату опубликования проектной декларации без применения прогнозного индекса.

Условия оплаты — первоначальный взнос 10% в течение 7 календарных дней с момента подписания договора долевого строительства.

Ознакомление должников с планировкой квартир, предлагаемых для заключения договоров создания объектов долевого строительства, осуществляется в рабочее время ОДО «Айрон» по адресу: г. Минск, проспект Подплетелей, д. 89, кор. 2, помещение 10, каб. 18, 41. **Тел. 8 (017) 216 00 09. Официальный сайт www.ayron.by**

КОЛЬКІ МЫ ЗЭ КАНОМІЛІ НА ПЕРАПРАЎЦЫ «СІТРАЭНА» СВАІМІ СІЛАМІ?

(Заканчанне. Пачатак на 2-й стар.)
Аднак мы прыльвіваемся на прадаўца, які б з'яўляўся звычайным грамадзянінам Літоўскай Рэспублікі, а не прафесійным аўтагандляром. Таму, едучы на сустрэчу з прадаўцом Арунасам, вельмі на гэта спадзяемся. Рынак і камісійныя плаціўкі трымаем як запасы варыянт.
Аказалася, што патрэбны нам адрас знаходзіцца непадалёк ад вядомага гандлёвага цэнтру «Акропаліс». На камісійную плаціўку прадпрыемства Арунаса не падобна. Аказалася, што мужчына з'яўляецца дырэктарам фірмы па продажы электрычнага абсталявання для веласіпедаў.
— Добры дзень! Як дэкаваў? А вось і машына. Аглядзіце, калі ласка, — вітаецца Арунас за руку і паказвае на свай «Сітраэн С2».

Адразу ж заўважаю, што на машыне стаіць добрая гума, літвы дыскі, які гаспадар сам паставіў у якасці прыкметы.
Здаду усталяваны «няродныя» фары. Але гэта не азначае, што машына бітая заду. Арунас прапанаваў адаць стары камплект фараў, бо новыя паставіў таксама з мэт цёнаў. Машына не адпаліравана, ёсць некалькі пацёртасцяў і драпін, якія нескладана ліквідаваць сваімі сіламі. Кузаў трохі запылены, але па нанясенні фары відаць, што прынамсі заду і па баках машына не перафарбавалася. Рухавік працуе нармальна: невялікі шумок дае рэмень генератара, які так ці інакш трэба мяняць. Прабег, на першы погляд, відавочна адמתаны — усяго пад 60 тысяч кіламетраў. Але на машыну ёсць сэрвісная кніжка з поўнай гісторыяй, пісаная ўсе замены расходнікаў, паломкі.
Даведаемся, што машына была набыта ў эстонскім аўтасалоне, паездзіла тры гады і была прывезена ў Літву да Арунаса. Аглядяе сэрвісную кніжку (бо маем досвед у гэтай справе) і пераконвае нас: прабег рэальны. Па шкале і рамянях бясекі выяўляем, што «Сітраэн» і сапраўды выпушчаны ў 2006 годзе. Знаходка, а не машына. І тут Арунас шакіруе нас сваёй прадаўцай:

— Машына была бітая.
— Як так? — пужаемся.
— Калі я набыў яе, то ведаў пра гэта. Была гаспадыня пабія пярэдні бампер і пашкодзіла радзіятар. Усё гэта замянена. Я ніяна правярў гаемтрыю кузава, і аказалася, што усё ў поўнай парадку. Прынамсі, такі мой пункт гледжання.

ЯК ЗАСЦЕРАГЧЫ ПАДЛЕТКА АД АЛКАГОЛЮ І НАРКОТЫКАЎ?

Тытунь, алкаголь, наркатыкі... Наўрад ці знойдзёцца бацька, які захоча, каб яго дзіця ўжывала гэтыя рэчывы і было залежна ад іх. Але як засцерагчы сына або дачку ад такой залежнасці? Універсальнага рэцэпта, на жаль, не існуе. Але некаторыя парадкі спецыялісты даюць.

Каб зменшыць фактары рызыкі залежных паводін да вага дзіцяці, неабходна разумець, у якім асяроддзі яго расце. Прытрымлівайцеся рэкамендацый дзіцячых псіхологаў аб тым, што і ў якім узросце павінны глядзець і чытаць вагаш дзеці, будзьце чуйнымі і уважлівымі да іх спраў і праблем у падлеткавым узросце і не забывайце пра самыя эфектыўныя прыклад — уласны.

Залежныя паводзіны
Залежныя паводзіны ў той або іншай ступені складаюць сутнасць чалавечага жыцця. І гэта неабавязкова павінна быць залежнасцю ад псіхаактыўных рэчываў. Тыя ж харчовыя прывычкі, музычныя прыхільнасці, выбар партнёраў не абыходзіцца без элементаў залежнасці. Пытанне толькі ў тым, калі цяга набывае паталагічны характар. Па вялікім рахунку, залежныя паводзіны — гэта свавольная спроба ўцёку ад рэальнасці, сыход у зменныя псіхічны стан. Галоўнае, каб яны забяспечвалі бясекі (хоць бы ўяўную) і эмацыйны камфорт.

Крытэрыі залежнасці:
● чалавек пачынае ігнараваць раней значную для яго падзею;
● распадоўчаю ранейшыя стасункі і сувязі, змяняюцца найбліжэйшае асяроддзе;
● нерузнаменне або нават варожасць з боку значных для залежнага чалавек людзей;
● крытыцнасць, раздражняльнасць, калі навакольная крытыку

НАПАМІНАК БАЦЬКАМ
● Не імкніцеся зрабіць з дзіцяці сваю копію — яно будзе сабой, нават калі вы гэтак будзеце актыўна супрацьдзейнічаць.
● Не патрабуйце ад дзіцяці падзкі толкі за тое, што вы далі яму жыццё. У свай час яно даць жыццё вашым унукам і ўжо гэтым верне свой доўг з лішкам.
● Не спадзяйцеся на дзіцяці сваю злосьць і крыўду за няўданы ў працы або асабістым жыцці.
● Стаўцеся сур'ёзна да праблем дзіцяці, нават калі вам яны здаюцца смешнымі. У яго менш жыццёвага досведу, дапамажыце яму, падзеліце сваімі ведамі.
● Не зневажайце дзіця. Памятайце, што яно — такая ж асоба, як і ўсе астатнія, у яго таксама ёсць пачуццё ўласнай годнасці.
● Выхоўвайце ў дзіцяці ўменне адмаўляцца — сёння ён адмовіцца ад ласункаў, падсунутых сваякмі, а заўтра зможа адмовіцца ад псіхаактыўных рэчываў.
● Вучыце ўласным прыкладам: пакажыце, як можна праводзіць святы і выходныя без алкаголю, каб ён не стаў жаданым атрыбутам дарослага жыцця, які абавязкова неабходна паспрабаваць.
● І заўсёды будзьце гатовыя прысціць дзіцяці на дапамогу.

ОАО «МИНСКИЙ ПРИБОРСТРОИТЕЛЬНЫЙ ЗАВОД» ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ:

Номер лота	Наименование объекта	Год ввода в эксплуатацию	Начальная цена продажи (с НДС), руб.
1	Фрезерный станок марки 67K25ПФ 2-0	04.1990	5 000 000
2	Стол монтажный	12.1985	100 000
3	Стол монтажный	12.1985	100 000
4	Стол монтажный	12.1985	100 000

Место расположения предметов аукциона: г. Минск, пр. Независимости, 58.
Задаток в размере 5% от начальной цены лота перечисляется на расчетный счет ОАО «Минский приборостроительный завод» № 3012102701018 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Банк», адрес банка: 220035, г. Минск, пр. Машерова, 80; МФО 153001369; УНП 100363840; ОКПО 07519797.
Порядок проведения торгов оговорен в условиях проведения аукциона.
Всю необходимую информацию, а также условия проведения аукциона можно получить по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58. Контактный телефон 284 37 85. Факс 293 94 40.
Аукцион состоится **17 июня 2011 г. в 13.00 по адресу:** г. Минск, пр. Независимости, 58. Заявления на участие и необходимые документы принимаются **по 16 июня 2011 г. до 16.00.**

Я таксама ведаю, што машына можа быць бітая па-рознаму. Мой былы «Нісан Альмера» быў пашкоджаны куды больш сур'ёзна, чым гэты «Сітраэн С2», але я ад'езду на машыны паўтара года, і за гэты час увогуле нічога не паламалася. Сядзем у «Сітраэн». Тут Арунас паказвае нам усе магчымасці рухавіка. Разганяе машыну да 6000 абаротаў.

І тут Арунас шакіруе нас сваёй прадаўцай:
— Машына была бітая.
— Як так? — пужаемся.
— Калі я набыў яе, то ведаў пра гэта. Была гаспадыня пабія пярэдні бампер і пашкодзіла радзіятар.

«Звар'яцелы зэдлік» — так мы назвалі аўтамабіль пасля тэст-драйву. Машына не проста рве, яна аказалася незвычайна устойлівай на паваратах. У падвесцы — ніякага грунтуку. І мы зразумелі, што спынімся на «Звар'яцелым зэдліку».

Пытанне адно: як збіць цану, калі ў машыны няма да гэта дачапціцца? У межах аператыв «Перагоншчык» мы прадугледзелі і гэты нюанс.

Першапачатковы кошт «Звар'яцелага зэдліка» быў 4100 еўра. Таргавіца быццам няёмка. Тады Крысціна тэлефануе бацьку — няхай ён збівае цану па тэлефоне.

Бацька сям'ёй бярыцца за такі занятка з вялікім задавальненнем. Такім чынам, цана з 4100 еўра апускаяецца да 3900.

Мы гатовыя расплачвацца і вяртацца на Радзіму. Але на гадзінніку ўжо пяць гадзінаў, і «Рэгістрацыя аўтатранспарту» зачынена.

Аформіць дакументы можна толькі заўтра.

А пакуль Арунас паказвае нам добрую зямлю гому на «Сітраэн С2» і аддае яе разам з жалезнымі дыскамі задарма.

Гаспадар арганізоўвае для нас забавляльную праграму. Даістае з гаража некалькі веласіпедаў, абсталяваных электрычным рухавікам, і дае пакатацца. За гарбаты, у скляпеннях сваёй фірмы, Арунас распавядае пра планы: «Хачу прадаць яшчэ некалькі машын і набыць у Кітаі электрамабіль...» Ён распавядае пра сваю фірму, справы якой пайшлі ўгору, па ўладу, «якая нашам лепшая за савецкую, але зашмат лезе ў справы

бізнэсу», пра сына, які з'ехаў працаваць у Нідэрланды, каб самастойна зарабіць на ўніверсітэт. За таварыскай размовай праходзіць яшчэ паўтары гадзіны.

Для чаго я падкрэславао гэтыя нюансы? Падоўна на тое, што наш разлік набыць машыну ў прыстойнага чалавека спрацаваў. Такія законы жыцця: калі ты ставішся да іншых з повагай, то і сам натрапляеш на добрых людзей. Але пры гэтым трэба дзесяць разоў падстрахавана. Натрапіць можна і на так званана «фуфлагіона», які задуріць галаву і прадасць вам не машыну, а сур'ёзную праблему...
Ад Арунаса ідзем на кароткі шошнік, потым бавім час у кавярнях — ласуемся літоўскай нацыянальнай кухняй. Але моцна не ралаксуем: заўтра адказны дзень — афармленне дакументаў, размытнёўка і перагон машыны ў Беларусь. Вяртаемся ў наш атэльчык.

ЗНЯЛІ МАШЫНУ З ЛІТОВСКАГА УЛІКУ ЗА 20 ХВІЛІН

Калі ты не займаешся перагонам машын прафесійна, то з'яўдзіцца рады неабходным дакументам не так проста. Але гісторыя пра тое, што на мяжы часогіш не хпіла, я не чую. Забудзешся пра нейкія дакументы — нагадуюць. Але, каб не было недарэчнасцяў, каб не страціць час, магі трымаем «у кучы».

А дзвятэра гадзіны мы ўжо цікуем на фірме ў Арунаса.

Першы важны дакумент, **даведка-рахунак**, для нас ужо падрыхтавана. Вязьдзем у «Рэгістрацыю аўтатранспарту», дзе Арунас здымае «Звар'яцелага зэдліка» з уліку. У будынку шмат рускамоўных людзей. Відэаў, гэты перагоншчык з Беларусі і Расіі. Ёсць кашаці і пакупнікі далаўкаўсходняй эканаміі.

Дык што, сакрэт у машыне ёсць? — загадкава пытаецца па-рускі загарэлы мужчына (напэўна, узбек) у маладога літоўца.

— Не, ніякіх сакрэтаў, — ніякавата дае прадавец дэжурны адказ.

Абодва застаюцца задаволенымі, але пасля выкананага рытуалу...

Мы павеярце, на афармленне нашых дакументаў спатрэбілася ўсяго дваццаць хвілін. І ў нас на руках — літоўская транзітная нумары і салатары **тэхнічны пашпарт**, які ўнесена імя і прозвішча маёй сяброўкі. Гэта другі неабходны дакумент. За афармленне заплаціў Арунас — так прынята.

З дапамогай адвэрткі прыкручваем транзітныя нумары да «Сітраэна».

Увага: не забудзьцеся забраць у прадаўца **літоўскую страхоўку**, якая таксама спатрэбіцца вам пры перасячэнні мяжы. Непадобна ад будынка «Рэгістрацыя аўтатранспарту» знаходзіцца мытня, дзе нам павінны падрыхтаваць трэці дакумент — **«Дазвол на вываз машыны з Літоўскай Рэспублікі»**.

Адаём Арунасу грошы, дзякуем так само інтэлігентнаму прадаўцу і развітваемся.

ЯКІ ВЫБАР ЗРАБІЦЬ, КАБ ДОУГА НЕ СТАЯЦЬ У ЧАРЗЕ НА МЯЖЫ?

Прыязджаем на мытню, аддаём усе дакументы супрацоўнікам, атрымліваем пропускі і заездзваем за шлагбаум. Чакаем доўга — больш за гадзіну. Вылучаем начыне «Сітраэна С2». Ёсць усё неабходнае — кандыцыянер, падагрэў сядзенняў, фары і дворныя ўключваюцца аўтаматычна...

Урэшце да нас падыходзіць чалавек у форме, звяртае нумар кузава, выходзіць. А яшчэ праз дзесяць хвілін іншы супрацоўнік мытні прыносіць нам «Дазвол на вываз». Цікава, што ў гэтым дакуменце пазначаны канкрэтны прапускны пункт, праз які мы збіраліся перасекчы мяжу. Пра гэта ў нас спыталіся. Мы, у сваю чаргу, зайшлі на сайт Дзяржаўнага памежнага камітэта РБ (prk.gov.by) і высветлілі, што на цэнтральным пункце пропуску «Каменны лог» чарга на ўезд у 60 машын. Таму выбіраем больш дробны прапускны пункт «Лаворышкес-Катлоўка», дзе, па звестках памежнікаў, у чарзе ўсяго 10 машын.

Супрацоўнік мытні просіць прабацьча за тое, што мы доўга чакалі. За афармленне дакумента трэба заплаціць 130 літ (каля 38 еўра). Расплачваемся і выязджаем з боку Бацькаўшчыны. Я спераду на «Опелі Астра», а Крысціна на «Звар'яцелым зэдліку» за мной.

ВЫПРАБАВАННЕ РАЗМЫТНЁУКАЙ

Ад Вільні да нашага прапускнога пункта ўсяго 14 км. І, калі едзеш даромай, вельмі хочацца націснуць на педаль газу. Але аўтамабіль у паліцыяў у Літве не менш, чым у нас. А правілы яшчэ як адрозніваюцца!

Напрыклад, максімальная хуткасць у населеным пункце не 60 км/г, а 50 км/г. За горадам — тыя ж 90 км/г.

Калі на шашы вы перавысілі хуткасць больш як на 10 км/г, можаце заплаціць да 30 еўра штрафу. Калі перавысіце больш як на 20 км/г — можаце адаць каля 90 еўра.

Увага! У Еўрасаюне блізкае святло фар павінна быць ўключана круглыя суткі. Калі забыліся ўключыць фары, вам паміраюць кіроўцы сустрэчных аўто. Прышліпены павінны быць абсалютна ўсе пасажыры ў машыне.

З усіх гэтых прычын ездзем па Літве надзвычай асцярожна. Непадобна ад

ЛІЧБЫ

У якую суму нам абышоўся «Сітраэн С2»?
Складаем дасціпную бухгалтэрыю аператыв «Перагоншчык».

Кошт машыны — 3900 еўра.

Размытнёўка — 635 еўра (1587 см³ рухавіка памножыць на 0,4 еўра).

Афармленне «Дазволу на вываз» у літоўскіх мытных органах — 38 еўра (130 літ).

Паліва — 57 еўра («Опель Астра» заправілі на 38 еўра, «Сітраэн С2» — на 19 еўра).

Пражыванне ў атлі — 50 еўра за два дні (хоць, калі б была патрэба варушыцца, уключілі б у адзін дзень).

Харчаванне — 50 еўра за ўвесь час (хоць, калі б не хадзілі па кавярнях, выдаткі на ежу можна было б скараціць удвая).

Візы мелі службовыя, дзейнае **заяўленне картка** на «Опель Астра» была, таму выдаткі — 0 еўра.

Усяго — 4730 еўра.

Пераводзім гэтую суму ў долары (бо менавіта ў гэтай валюце машынам гандлююць на беларускіх аўтарынках). Нават калі лічыць па не самым выгадным курсе, выходзіць 7095 долараў. Дадаём суды выдаткі на тэлефонныя размовы (5 долараў) і атрымліваем 7100 долараў ЗША. Вось у якую суму нам стаў шэй «Сітраэн С2» (2006 год выпуску, бензінавы рухавік — каля 1600 см³, разгон за 200 км/г).

Канчатковыя выдаткі — 7100 долараў ЗША.

мяжы паліцыя на нашых вачах спыняе перагоншчыка з французскімі нумарамі. Яго штрафуюць на 100 літ за тое, што не атрымаў літоўскай транзітнай нумары. Прынамсі так мы тлумачым гэты перагоншчык ужо на мяжы.

Прыбываем на пункт пропуску «Лаворышкес-Катлоўка». Першымі з перагоншчыкаў становімся ў «чырвоны» канал. Адраўляюць Крысціну ў будку да мытніка. Той загадвае пераехаць у «зялёны» канал, стаць у агульную чаргу. Таму

пад пільнымі позіркамі незадаволеных іншых аўтамабілістаў прапускоа сямброўку наперад.

— Ну што, да дакументаў не чапляўся? Лты не прасіў? — пытаюся ў сяброўкі.

— Ды не, паглядзеў, пачатку нейкую паставіў і адпусціў, — здзіўляе мяне Крысціна. — Глядзі, машын нібыта няма, можа, не прастанім доўга...

Перад намі і сапраўды каля 10 аўтамабіляў. З іх — толькі адзін перагоншчык. Але я не спяшаюся цешыцца. Не так даўно па даверанасці праз гэты ж прапускны пункт пераганяў машыну для сваёй сястры. Літоўцаў праішоў за паўгадзіны. А на беларускія мытні ў чарзе з ашчэ перагоншчыкаў прастаяў аж пяць гадзін.

Пакрысе падыходзіць наша чарга. Крысціна аддае ўсе дакументы літоўскаму памежніку, той правервае нумар кузава, спрабуе зрававаць і прапуская. Следам і я паказваю пашпарт і тэхпашпарт на свой «Опель», еду за сяброўкай.

Каля паўгадзіны стаім у чарзе ля шлагбаума на беларускім баку. Праз паўгадзіны праходзім чаргу і (о дзівал!) першымі заездзваем у «чырвоны» канал. Я растаможаю на сьбе пару зімовых колаў, якія даў Арунас. Крысціна — «Сітраэн С2» і яшчэ адну пару колаў.

— Бярце кола і ўзважвайце, — па-беларуску загадае мне мытнік. Пару заважыла 28,6 кг.

— Да 50 кг можаце ўзвесці бясплатна, — паведамае службовая асоба і тлумачыць, як започыць дакладарыца. А потым правервае па базе звестак, ці не заробіла я перавозкамі гумы.

Адратраляюшыся, тлумачу сяброўцы, як скласці дакладарыца на конт колаў. Крысціна, складаючы

ПАДЛІКІ

Ці выгадным атрымаўся перагон машыны?
Як і чакалася, у беларускім інтэрнэце няма аб'яў на «Сітраэна С2», які б меў такі ж моцны рухавік. Але не звяртаем на гэта ўвагі і праглядаем усе бензінавыя варыянты 2006 года выпуску.

Знаходзім пяць прапановаў.

Увага! Самы танны варыянт — 8300 долараў ЗША. Самы дарагі — 9900. Завычай гандляр ськідаюць каля 200 долараў ад пачатковага кошту. Таму падлічваем, што **самы танны варыянт — 8100 долараў**, самы дарагі — 9700.

А нашы канчатковыя выдаткі — 7100 долараў ЗША.

Атрымліваецца, што як мінімум мы **заканомілі 1000 долараў**. Пры гэтым, як аказалася, некачаканым укладаньня ў «Звар'яцелы зэдлік» рабіць не трэба. Праверылі машынку на СТА. Вынік усцешыў.

Лўген ВАЛОШЫН.
Вільня—Лаворышкес—Мінск.

ДЗЯРЖАВА ПРАПАНАУЕ, ЖАНЧЫНА ВЫРАШАЕ

15 мая — Міжнародны дзень сям'і

МІНІСТЭРСТВА аховы здароўя Беларусі пры падтрымцы праектаў і каталіцкай канфесіі распрацоўвае пільныя праекты на правядзенні даартнага кансультавання і ашці жаночых кансультацый сталіцы. Падобныя праекты прынеслі свой плён у Польшчы і ва Украіне. Наколькі пазітыўна будзе такая практыка ў нашай краіне, высьветліцца літаральна праз паўгода пасля яе ўкаранення, калі будзць падведзены першыя вынікі. Удалы вопыт, верагодна, будзе распаўсюджаны за межы Мінска.

Паводле закона, права вырашці, ці павінна цяжарнасца заварыцца родамі, прадастаўлена жанчыне. І жанчыны вырашаюць аборт у нас, у прыныцце, зніжаюць аборт у тым, што нехта ўдала «адагаврае» жанчыну пайсці на такі крок. Можна меркаваць, што тыя насці, якія ўдзяляюць адукаваным у сэнсе плаванання сям'і і захавання рэспрадуктыўнага здароўя. Даабортнае кансультаванне таксама трэба аднесці да апошніх паняццяў, а не да прымытнага «адагаворвання» ці, не дай богу, прымусу.

Нягледзячы на аўтарнае развіццё айчынай медыцыны ў апошнія гады і ранейшую даступнасць медыцынскіх паслуг, працэс вымірання нацыі мае месца, і спадзявання на значны рост народнасці, статыстычныя звесткі якіх указваюць на найбольшы ў горадзе працэнт перарываньняў цяжарнасці, праводзіць спецыяльныя размовы падрыхтаванана персаналу з жанчынамі, якія жадаюць абараніць цяжарнасці. Размова з псіхалагам ні ў якім разе не будзе націскам або запалоўваннем...

Лепельскае раённае потрэбительскае абшество аб'являе о проведени закрытого аукциона по продаже имущества

Административное здание площадью 73 кв. м, 1957 года постройки, расположенное по адресу: г. Лепель, пер. Озерный, 16, стоимостью 30 000 000 (тридцать миллионов) белорусских рублей. Стоимость имущества указана с НДС.

Аукцион состоится 10 июня 2011 г. в г. Лепеле, пл. Свободы, 1.

Контактный телефон: 8 (02132) 4 14 67.
УНП 300414037.

ОАО «ЖЛОБИНСКАЯ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ШВЕЙНАЯ ФАБРИКА» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ДОЛИ В УСТАВНОМ ФОНДЕ ООО «Швейная фабрика Нью Лайн», принадлежащей ОАО «Жлобинская экспериментальная швейная фабрика»

Организатор торгов: управляющий в деле о банкротстве директор ООО «Диспонент»: г. Гомель, ул. Шилова, 2, комн. 2, тел./факс (80232) 60 51 31, моб. (8029) 621 22 36.

Продавец доли: ОАО «Жлобинская экспериментальная швейная фабрика», г. Жлобин, ул. Красный проезд, 1.

Аукцион состоится **30.05.2011 г. в 12.00 по адресу: г. Гомель, ул. Шилова, 2, комн. 2.**

Полное и сокращенное наименование хозяйственного общества	Место нахождения хозяйственного общества	Размер уставного фонда хозяйственного общества (дол. США)	Доля государства в УО общества, %	Размер продаваемой доли, % к УО	Номинальная стоимость доли в уставном фонде, дол. США	Начальная цена продажи доли, без НДС, руб.	Задаток 5%, без НДС, руб.
Совместное общество с ограниченной ответственностью «Швейная фабрика Нью Лайн» (ООО «Швейная фабрика Нью Лайн»)	247210, Гомельская область, г. Жлобин, ул. Красный проезд, д. 1	524 230,61	0	49	256 873	457 440 000	22 872 000

Ранее было опубликовано извещение о проведении аукционных торгов в газете «Звязда» № 28 (26892) от 12.02.2011 г., № 56 (26920) от 26.03.2011 г.

Заявления и прилагаемые к нему документы принимаются с момента опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Шилова, д. 2, комн. 2, с 9.00 до 17.00 в рабочие дни. **Принем документов заканчивается 26 мая 2011 г. в 17.00.**

Задаток перечисляется до **26.05.2011 года** (включительно) на р/с 3012202130021 в отделении ОАО «БПС-Банк» г. Рогачев, МФО 151501348, УНП 400397521.

Условия продажи — без условий.

Шаг аукциона в размере 10% от начальной цены.

Для участия в аукционе необходимо подать письменное заявление установленной формы (подробности по тел.) с приложением: копии платёжного поручения о внесении суммы задатка, для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей — заверенная копия свидетельства о гос. регистрации; для физ. лиц — копия паспорта либо иного документа, удостоверяющего личность.

Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие в них.

В случае признания торгов несостоявшимися, в связи с подачей заявления на участие в них только одним участником, возможно продажа доли этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки.

Победитель аукциона (претендент на покупку доли) обязан: - подписать протокол о результатах торгов, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам торгов документации, необходимым для их проведения, в течение 3-х рабочих дней со дня проведения торгов; - подписать договор купли-продажи доли не позднее 20 дней с даты подписания протокола о результатах аукциона; - оплатить стоимость доли, в течение 30 календарных дней с даты подписания договора купли-продажи.

По вопросам участия в аукционе и приобретения имущества должника обращаться по телефону: (8 029) 621 22 36 или (80232) 60 51 31, адрес сайта: www.disponent.by

Выбуху не прадбачыцца
Намеснік начальніка ўпраўлення народанасельніцтва, гендарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Марына АРЦЕМЕНКА:

— Згодна са звесткамі апошняга перапісу, у нашай краіне пражывае 2,7 млн сям'яў, 45 працэнтаў з якіх маюць няпоўнагадовых дзяцей. Паводле перапісу 1999 года, няпоўнагадовых дзяцей было ў 56 працэнтаў сям'яў.

У цэлым у нас захоўваюцца традыцыйныя нормы шлюбна-сямейных паводзін насельніцтва: больш за палову мужчын і жанчын жывуць у шлюбe. Разам з тым, прыкладна кожны другі зарэгістраваны шлюб распадаецца. Адначасова падрасла і колькасць шлюбавых незарэгістраваных: калі ў 1999 годзе такіх было 6 працэнтаў, то цяпер — 8. Дарчы, у некаторых еўрапейскіх краінах доля нецэлыя шлюбавыя шлюбавыя дасягае больш як 50 працэнтаў, а ў Японіі не перавышае 2-х.

Для беларускай сям'і стала характэрным павелічэнне сярэдняга ўзросту ўступлення ў шлюб і, адпаведна, павелічэнне сярэдняга ўзросту нараджэння першага дзіцяці. Калі ў 2000-м жанчыны ўпершыню бралі шлюб ва ўзросце 23 гадоў, мужчыны — 25-і, то ў 2010 годзе гэта ўжо 25 і 26,5 адпаведна. Сярэдні ўзрост маці першыя дзіцяці вырас з 23,3 да 24,9.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЧАЛАВЕКІ З ЗАКАПЛЕНЕМ

ЖЫВАЯ ВАДА СТУДЗЯНЦА

НЕ СТРАШНЫЯ ПІДЗПРЭСЯ, НІ АЛКАГАЛІЗМ

Гэтая крыніца на беларуска-расійскім памежжы — помнік прыроды, які вельмі шануюць жыхары Касцюковіцкага раёна. Праваслаўныя вернікі лічаць крыніцу святым месцам, а ваду — гаючай.

У гэтым перакананы мой новы герой — майстар на ўсе рукі з Маладзечна. Творчым задумам і празе да жыцця Аляксандра Цярэшка, здаецца, няма межаў. Уласнымі рукамі ператварыў бацькоўскую духпакаўку ў кватэру-музей, сабраў унікальны трактар для таты, разам з дзецьмі сканструяваў карт, за які прапаноўвалі ажно 10 тысяч долараў... І на дасягнутым, запэўніў, спыняцца не збіраецца.

«Свой першы трактар я сабраў у тэхнікуме»

Сустрэкаць мяне на вакзал Аляксандра прыйшоў пешшу. Гэта, шчыра прызнацца, спачатку здзівіла. Як-нік, чалавек упаснымі рукамі сабраў не адну машыну...

— У здаровым целе — здаровы дух, — рэзуге на маё здзіўленне ўсміхнуўся і хваляў мяне. — Маю аўтамабіль, але карыстаюся ім толькі пры крайняй неабходнасці. Ведаецца, калі іду пахмы, у мяне значна больш шанцаў заўважыць тое, на што за рулём я б не звярнуў увагу.

За размовы Аляксандр Цярэшка прызнаўся, што першы свой сапраўдны сродак перасоўвання — трактар — сабраў яшчэ падчас вучобы ў тэхнікуме. — Дзед хош і не верыў, што спраўлюся, але ўсё ж такі дапамагаву мне. А калі я завёў і паехаў, то, як зараз памятаю, не мог паверыць сваім вачам... А для мяне яго здзіўленне на той час было найлепшай ацэнкай.

Той першы трактар Аляксандр даўно разабраў. Зрабіў новы, больш дасканалы. На ім і дапамагае бацьку апрацоўваць зямлю на лешчыні ў вёсцы.

— Новы трактар малагабарытны, жвавы, радыус развароту ўсяго метр. У дадатак да таго, ён надзвычай эканамічны: літра бензіну хапае на паўтары-дзве (!) гадзіны работы.

«Картынг — новая магчымасць для маладзечанцаў»

У Маладзечна прыцэнтываюцца дзіцяці і моладзі ўжо больш як дзесяць гадоў працуе гурток «Аўтаканструктар-картынгіст». Тутды падлеткі не трэба заганяць з-пад палкі, бо кіруе ім, як вяс, пэўна, ужо здагадаваліся, Аляксандр Цярэшка.

— Не разумею, навошта ў школах адмянілі чарчонне і ўрокі працы для старшакласнікаў, — разводзіць рукамі маладзечанца. — А пасля здыццяў канца: «Ну і хлопцы пайшлі, нават цяжка забіць не могуць».

Важнасць тэхнічных гурткоў, на думку суразмоўцы, яшчэ і ў тым, што наведваюць іх, у асноўным, не толькі таты, хто добра вучыцца. Акрамя таго, гэты яшчэ і дадатковае прафесійнае арыентаванне падлеткаў.

— Спецыяльнай статстыкі не вяду, — паціснуў плячыма Аляксандр, — але

большасць маіх выхаванцаў застаюцца ў палоне аўтазаалежнасці: спецыяльна выбіраюць тэхнікуму.

На занятках, якія праходзяць два разы на тыдзень, хлопцы вывучаюць Правілы дарожнага руху. Тэорыю замацоўваюць на практыцы на школьных стадыёне, у тым ліку ва ўмовах галалёду. На бензін заалежнасці самі: кожны «па рублю» — і дзве гадзіны ядзі забяспечана. Але гурток не абмяжоўваецца толькі ваджэннем. З не меншай ахвотай школьнікі збіраюць са старых машын і матацыклаў новыя транспартныя сродкі. На гоначную машыну «Рамбэл-Смоўж», напрыклад, пайшло тры гады працы. Але гэта таго варты: аналагаў ёй няма не толькі ў Беларусі, але і ў свеце.

— Карт сканструяваны па прынцыпе бавого самалёта, — з гонарам расказвае Аляксандр. — У яго няма руля, лаварочавеш нагамі, газ і тормаз — ручныя. Корпус таксама зроблены па

на пару са знаёмым фірмам па дызайне і вырабе корпуснай мэблі. Наглядзець на занятках, сваіх «картынгістаў» не кінуў: працягвае праводзіць заняткі па суботах і нядзелях. Займаюцца ў падвале гарадской школы-гімназіі №3. Асаблівыя выгоды, пераканалася, там няма.

— Адсутнасць нармальнага памешкання для заняткаў — вольнае пытанне, якое ўжо не першы год нас хвалюе, — уздыхае Аляксандр. — Вы б ведалі, колькі радасці было, калі мінская прыватная фірма згадзілася выступіць спонсарам. Абцяжла выдаткаваць сродкі для майстэрні і для будаўніцтва трасы для картынгу. Мы ўжо спалі і бачылі, што ў Маладзечанскім раёне з'явіцца свой картынг-клуб, які б ахвіляўся, у тым ліку, і пракач картай. Тады б і падлеткі, і дарослыя людзі маглі б выйдуць ад ронанлі не на дарогах, а ў спецыяльна

з «Рамбэл-Смоўж» юныя канструктары перамаглі ў 2005 годзе на Рэспубліканскім конкурсе дзіцячых тэхнічных творчасці. Пасля перамогі на аўто знайшоўся пакупнік, які прапаноўваў 10 тысяч долараў... Але Аляксандр Мікалаевіч не пагадзіўся прадаць. Зараз карт разам з самаробным кросавым матацыклам «LOCUSTA sport» знаходзіцца ў Мінскім абласным краязнаўчым музеі.

Не так даўно Аляксандр Цярэшка змяніў від дзейнасці: сцішоў са школы, дзе працаваў настаўнікам, і арганізаваў

Аляксандр Цярэшка (на фоне ложка-дэкарацыі): «Галоўнае — паставіць мэта, а рашэнне прыйдзе само».

дзедзеным, бяспечным месцы. Але спадзяванні гурткоўцаў не апраўдзіліся: інвестар у сувязі з крызісам грошы перакінуў у іншыя месца.

— Зараз зноў шукаем падтрымку. Цудоўна было б, калі б якую-небудзь мінскую арганізацыю зацікавілі нашы ідэі і прапаноў па працы ў сувязі з нашай мэблевай фірмай. І калі б яна заадыноўвалася ўзяць пад сваё крыло канструктар-картынгістаў. Мы ўжо знайшлі прыдатны будынак, пад Маладзечна, але ён патрабуе грашовых укладанняў. Сваімі сіламі нам не справіцца...

«Тэатр пачынаецца з вешалкі, а кватэра — з віталіні»

Праз перакананы цэнтр горада ў Маладзечна ў самым разгары падрыхтоўка да «Дахнянка» прабылі разам з шматпавярхоўка, дзе жыве Аляксандр

Гэты вешалкі, у зборы якога прымаў удзел і сын канструктара Юген, сабраны з трохвясельнага аўта, адзіна з якіх замакнёны вытворчасці. Выкарыстаныя таксама дэталі ад малапа вяд матацыкла «Ява».

Абцяжла выдаткаваць сродкі для майстэрні і для будаўніцтва трасы для картынгу. Мы ўжо спалі і бачылі, што ў Маладзечанскім раёне з'явіцца свой картынг-клуб, які б ахвіляўся, у тым ліку, і пракач картай. Тады б і падлеткі, і дарослыя людзі маглі б выйдуць ад ронанлі не на дарогах, а ў спецыяльна

«Гарачы»

287 17 41

Адзіна з эксперыментальных гурткоўцаў — красавы матацыкл «LOCUSTA sport», зроблены ў лепшых італьянскіх традыцыях.

са сваёй сям'ёй. Такую кватэру, шчыра прызнаюся, бачыла ўпершыню. Не кватэра, а сапраўды музей. Кухня ды віталія зробленыя ў англійскім стылі, дзіцячы пакой — у егіпецкім, спальня — у кітайскім.

— Большасць людзей не надаюць віталіні асаблівага значэння. А ў нас і тут усё прамагана да дробязяў...

— Я знароч рамонт пачаў рабіць з віталіні, — распавядае Аляксандр. — Бо кватэра пачынаецца з прыхожай так, як тэатр — з вешалкі. Для мяне важна, каб я зайшоў у дом — і настроі адразу ж уздымаюцца. Куды ні гляну, нічога не паўніма мяне раздражняюць абцяжальныя элементы.

— Яны надаюць мяккасць, на іх не затрымавацца негатыўна энергетыка. Вострыя рагоў я наогул па магчымасці стараюся пазбягаць, як у творчасці, так і ў стасунках з людзьмі (усміхаецца).

Экскурсію па сваім «егіпецкім» пакоі правяла сямігадовая дачка Аляксандра Паліна. На сенах шпалеры з выявай Неферціці, самаробная карціна — імітацыя жука-скарэба, які лічыцца сімвалам поспеху ў егіпчан... Пахвалілася дзяўчынка і святламузыкай, якая гарманічна ўпісалася ў інтэр'ер.

— Святламузыка і выдатную акустычную сістэму правёў, каб кантроль трымаць над дзецьмі, каб ім хацелася быць ках дома. У сына зараз пераходзіць ўзрост, Паліна падрастае. Няхай я ўжо знайшлі прыдатны будынак, пад Маладзечна, але ён патрабуе грашовых укладанняў. Сваімі сіламі нам не справіцца...

— Аляксандр, падзяляецца з чытачамі секрэтаў сваёй жыццядраднасці, маладосці?

— Па-першае, з 95-га года п'ю выключна зялёную гарбатку. Правільна яе піць навучылі кітайцы, з якімі я вучыўся ў інстытуце. Па два літры ў суткі выпіваў. Хто-небудзь скажа, што гэта сапраўды гарбатка, але я сам ладзе жыцця. Я ніколі не паліў і не піў. Спортам займаўся. Але спорт прафесійны сам па сабе садзіць арганізм. Трэба, каб усё было ў меры. Дарэчы, фізічная нагрузка вельмі дапамагае не падавацца дэпрэсіі. У мяне дома ёсць ганталі, трэнажор. Дастаткова займацца 45 хвілін аэробікай альбо патаццаваць (я раней роз-но-ролам займаўся), і праблема адыходзіць на другі план. А назаўтра, як правіла, і наогул здаецца смешнай. Стараюся думаць пазітыўна і не зацывіляцца ні на чым. І яшчэ: у кожнага павіна быць захапленне. Чалавек з захапленнем не страшна ніякая дэпрэсія. А раз няма інтарэсу, то і співаюцца людзі.

Надзея ДРЬПА.

гляджу фільмы, асабліва гістарычныя ці прыгодніцкія, часта звяртаю ўвагу на інтэр'ер. Спадабаецца што-небудзь — спыняю кадр і змалюбаю розныя элементы з дакладнасцю да міліметра.

— Калі размяркуювалі кватэры, я прапастіў даць мне жыллё на першым паверсе, — распавядае Аляксандр. — Усе тады дзівіліся, бо першы паверх лічыцца неспрыяльным. Я ж гэта рабіў наўмысна, бо ведаў, што туды пераедуць жыць мае бацькі. У бацькі ноў баліць, у маці ціск высокі. Адным словам, першы паверх — тое, што трэба. Я салдарны з традыцыямі Усходу, дзе лічыць сваім доўгам забяспечыць бацькам годную старасць. У нас жа большасць жыве па прынцыпе: сабе — лепшае, бацькам — што застаецца. Не разумею, што паказваюць не лепшы прыклад сваім дзецьмі і тым самым праграмуюць і сваю старасць.

— Аляксандр, падзяляецца з чытачамі секрэтаў сваёй жыццядраднасці, маладосці?

— Па-першае, з 95-га года п'ю выключна зялёную гарбатку. Правільна яе піць навучылі кітайцы, з якімі я вучыўся ў інстытуце. Па два літры ў суткі выпіваў. Хто-небудзь скажа, што гэта сапраўды гарбатка, але я сам ладзе жыцця. Я ніколі не паліў і не піў. Спортам займаўся. Але спорт прафесійны сам па сабе садзіць арганізм. Трэба, каб усё было ў меры. Дарэчы, фізічная нагрузка вельмі дапамагае не падавацца дэпрэсіі. У мяне дома ёсць ганталі, трэнажор. Дастаткова займацца 45 хвілін аэробікай альбо патаццаваць (я раней роз-но-ролам займаўся), і праблема адыходзіць на другі план. А назаўтра, як правіла, і наогул здаецца смешнай. Стараюся думаць пазітыўна і не зацывіляцца ні на чым. І яшчэ: у кожнага павіна быць захапленне. Чалавек з захапленнем не страшна ніякая дэпрэсія. А раз няма інтарэсу, то і співаюцца людзі.

— Аляксандр, падзяляецца з чытачамі секрэтаў сваёй жыццядраднасці, маладосці?

— Па-першае, з 95-га года п'ю выключна зялёную гарбатку. Правільна яе піць навучылі кітайцы, з якімі я вучыўся ў інстытуце. Па два літры ў суткі выпіваў. Хто-небудзь скажа, што гэта сапраўды гарбатка, але я сам ладзе жыцця. Я ніколі не паліў і не піў. Спортам займаўся. Але спорт прафесійны сам па сабе садзіць арганізм. Трэба, каб усё было ў меры. Дарэчы, фізічная нагрузка вельмі дапамагае не падавацца дэпрэсіі. У мяне дома ёсць ганталі, трэнажор. Дастаткова займацца 45 хвілін аэробікай альбо патаццаваць (я раней роз-но-ролам займаўся), і праблема адыходзіць на другі план. А назаўтра, як правіла, і наогул здаецца смешнай. Стараюся думаць пазітыўна і не зацывіляцца ні на чым. І яшчэ: у кожнага павіна быць захапленне. Чалавек з захапленнем не страшна ніякая дэпрэсія. А раз няма інтарэсу, то і співаюцца людзі.

Надзея ДРЬПА.

«ГАЛОЎНЫ АЧАГ БАРШЧЭЎНІКУ — НА МАЛОЙ ТЭРЫТОРЫІ. У СТАРЫМ САДЗЕ»

НА ПРАЦЯГУ некалькіх дзён у рэдакцыю звярталіся жыхары аграгарадка Галоўчыц Бялыніцкага раёна: дапамажце, высякаюць сад! Тэлефанавалі розныя людзі, прычым, напал страсці імкліва павялічвалася. Рызыкчыны выклікае незадаволенасць чытачоў (а гаворка ў выніку ад уласна суд пераходзіла і на іншыя праблемы высковага жыцця), усё ж пастараемся засяродзіцца на канкрэтным пытанні — б'ю змоцніў, выключна на падставе фактаў. У скарце шмат падрабязнасцяў, аднак (наколькі і з'яўляюцца, і мясцовыя ўлады пра іх ведаюць) для шырокага кола чытачоў мы спынімся на галоўным.

Сад, які высветлілася, належыць СВК «Кудзіні», яму больш за 30 гадоў. Што ўжо выклікала пытанні: чаму працэсуюць выскоўцы, якім ён не належыць — пры наяўнасці гаспадара, волнага распараджана ім на свой погляд? Аднак пры паўторным тэлефанаванні нам распавялі, што зварот (які быў зачынены па тэлефоне, як і распараджана райвыканкам аб арганізацыі работ па высечцы саду) да мясцовых уладаў падпісалі ўжо 53 чалавекі.

У звароце месцічаў гаварылася, што сад хоць і стары, але пладаносны. Выскоўцы прызываліся выгульваць тры і рагулі, і коней, і козачку навязваю паміж дрэў. Раней сад даглядала школа, але потым ёй даручылі такую працу ў іншым садзе, а чаму? Быццам бы існуе праблема з баршчэўнікам Сасноўскага, дык дзела гэтага не трэба знішчаць сад. Ды і самі выскоўцы гатовы былі скінуць, як кажучы, калі трэба, на сродкі хімічнай барацьбы з гэтай раслінкай. Маўляў, сад высекучы, а потым усё роўна з тым баршчэўнікам змагацца ніхто не будзе. Ені і зарэз пасяродзіне вёскі будзе. Вось адтуль і пачыналі б барацьбу з тым навалалі. Дрэвы, паводле слоў з'яўляюцца, могуць пладаносіць яшчэ гадоў 15. І чаму ўвогуле трэба высякаць менавіта гэты сад, у Галоўчыце, калі ў гаспадарцы ёсць яшчэ чатыры сады — у іншых месцах?».

Пасля другога звароту мы тут жа звязаліся з першым намеснікам старшыні Бялыніцкага райвыканкама Леанідам Засемчуком з просьбай даць каментар па сутнасці пастаўленых выскоўцамі пытанняў. Зноў жа, як і ў выпадку з чытачамі, апустым некаторыя падрабязнасці, спынімся на галоўным. Як нагадаў Леанід Іванавіч, гаспадар сада — СВК «Кудзіні» (дарэчы, на момант нашай гутаркі кіраўнік гаспадаркі

— Увесь сад цалкам высякацца не будзе, але паміж дрэвамі зараз з цяжкасцю праходзяць каліткі. Потым будучы ўнесеныя хімічныя сродкі барацьбы з раслінкай. Калі будзе наведзены парадка, у перспектыве на гэтым месцы будзе паша, — працягваю далей суразмоўцы. — Мы нават такі варыянт прапаноўвалі жыхарам. Бярыце, каму колькі патрэбна плошчы саду, дрэў — у карыстанне. Пшыце адпаведную заяву. Карыстайцеся, але і падтрымліваеце на гэтай тэрыторыі ў межах вызначаных граніц належны парадка, выкошываеце той жа баршчэўнік Сасноўскага. Словам, яна і адказнасць за атрыманую тэрыторыю. Зямлепрадавацтвам служба зрабіла падварыць абход і што вы думаеце? Неводны жыхар вёскі не напісаву такой заявы... Вы ведаеце, што ў садзе была несанкцыянаваная завалка, якую ўтварылі насельнікі суседняй вёскі? Як такое маглі здарыцца, калі па ўсім скарце населеных пунктах камунгас збірае бытавое смецце ад насельніцтва. Гэта ж таксама пра нешта гаворыць.

Наступным днём мы змаглі пагутарыць з кіраўніком СВК «Кудзіні» Адамам САЧЫЛОВІЧАМ.

— Так, з 24 гектараў, захопленых у раёне баршчэўнікам, 22 гектары прыпадаюць менавіта на тэрыторыю Галоўчыцкага сельскага Савета. Што тычыцца канкрэтна сада, там, можа, і не 70 працэнтаў папуляцыі раслінны з тых агульных 22 гектараў, а 30 працэнтаў. Але справа нават не ў гэтых працэнтах, — распавядае Адам Пятровіч. — Сад у 2009 годзе быў спісаны з балансу гаспадаркі, апошнім часам ён быў забяспечаны бытавымі, будаўнічымі адходамі. Ну, і баршчэўнік — сапраўды праблема. Ен жа размнажаецца і вегетатыўным спосабам, і насеннем. Таму і пачалі высякаць сад — пакуль з краю...

Каб скрупулёзна разабрацца ў скарце вясковыя ўрады, рэдакцыя звярнула да РУП «Інстытут аховы раслін Нацыянальнай Акадэміі навук». Мы задалі навукоўцам пытанне: 36 гадоў для сада ў тых умовах, пры якіх ён існаваў апошні час, у прыватнасці, пад дглядам школьнага, — гэта крытычна або не? Выскоўцы жыхары не настойваюць, што пладаносіць ён можа яшчэ гадоў 15...

— Пладаносіць сад можа і 100 гадоў — столькі, колькі будзе жыць, колькі будзе стаяць дрэвы, — адказаў нам намеснік дырэктара Раман СУПРАНОВІЧ. — Але прадукцыя з яго будзе нестандартная. Мяркуючы па вашых словах наконнт дгляду саду, кроны дрэў у ім, верагодна, высокая, самкіньны, значыць, ніякі апыркваліны туды не дастане... Такі сад, зразумела, больш падыходзіць для мясцовых жыхароў для выпасу ўласнай жывёлы. А ўвогуле зазначу, што ў краіне ёсць праграма пладаводства, якая прадугледжвае раскаркоўку старых садаў. Дзяржава спецыяльна пад гэтыя мэты выдзяляе бюджэтныя сродкі. І потым там, дзе будзе палічана мэтазгодным, будучы па самым сучасным сусветным тэхналогіях закладвацца новыя сады.

Пракаментуваў сітуацыю з баршчэўнікам Сасноўскага мы папрасілі загадніка сектара кадастру расліннага свету інстытута эксперыментальнай батанікі Акадэміі навук Беларусі кандыдата біялагічных навук Аляга МАСЛОУСКАГА. Наколькі насельніцтва адкаватна ўспрымае сітуацыю ў плане магчымай небяспекі ад папуляцыі раслінны? У тым ліку і для сваёй жывёлы, якую людзі прызываліся вадзіць на выпас у стары сад?

— У гэтай сітуацыі ёсць дастаткова сур'ёзная небяспека. Сярэдня роў папуляцыя за год складае ад 25 да 30 працэнтаў. Іншымі словамі, калі не знішчаць расліну, распаўсюджванне баршчэўніку за гэты тэрмін павялічаецца на трэць. Адна расліна за год дае больш за 10 тысяч штук насення. Калі баршчэўнікам занятыя вялікая тэрыторыя, за год атрымаваецца насення больш, чым насельніцтва Беларусі. Ёсць два варыянты барацьбы з раслінкай. Або ўзровеньнае, або кропкавае выкошыванне, пераходзіць з'яўляюцца дрэвы, калі мы гаворым пра сад. Але гэта самы эфектыўны метад, ён ракамендуваны і Акадэміяй навук, і Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, — сказаў Алег Мечыславіч. — Што датычыцца жывёлы, дык яна, у адрозненне ад чалавека, абароняная ад апекаў

...Два словы адносна змоцніў. Калі мы былі малыя, а дрэвы — вялікія. Калі мы выраслі, частку старых, стаўшых яшчэ больш высокімі дрэў высеклі, частку — адрэзалі да падабенства сплукі. Так, што з узвышша, з плошчы, стала бачнай суседня вёска. На ўваходзе ў алейно дзіцяцтва паставілі камерцыйна крану, перагарадзіўшы праход. З цягам часу, нягледзячы на ўстаноўленыя лаўкі і зробленыя клубмы, тут пачалі збірацца толькі кабы выпіць... Прама перад паслякова бібліятэкай, зачырышы яе, высарла гмах-аўтракрама. Гэта з уласнага. Але такія прыклады знойдуцца ў кожнага. Не хачу сказаць, што усё змяні — выключна да горшага. І тым жа кранам вельмі патрэбны. Але трэба разумець, што без іх, без змяну, мы не зможам абысціся. Нельга пра жыць усё жыццё ў тых умовах, што былі падчас дзяцінства.

— П.С. Мы дамавіліся з першым намеснікам старшыні Бялыніцкага райвыканкама Леанідам Засемчуком, што пытанне стасавання да агульным кантролі і ў выпадку неабходнасці мы зноў вернемся да гэтай тэмы. Сяргей РОСАЛЬКА.

ТУТ ВЯСНА ЗАЎСЁДЫ

Дзімтрый СІМАНАЎ. simo.now@hotmail.com

Над усёй нашай краінай «планіруюць буслы», пісавядомы класік беларускай літаратуры Уладзімір Караткевіч. Так, усюды прыгожа і непаўторна. Радзе сэрца і вока бел-ружова квеценя, яркая зеляніна дрэў і траў... Але што гэта?

На ўзбачных дарог, на ўзлеску з-пад леташняй травы кідаюцца ў вочы прыкметы цывілізацыі XXI стагоддзя — пластыкавыя бутэлькі. Іх сотні. Тысячы. Паўсюль. Хто іх льяць? У дварах, месцах адпачынку. Не вяртаючы нават кантэйнеры для збору смецця з надпісам «Плэстмас». Як вядома, матэрыял, з якога зроблены бутэлькі, не раскладаецца ў зямлі вельмі-вельмі доўга. Яны амаль не вечныя. Бяра жудасць пры ўяўленні футурыстычнай каршы: завалы з пластыкавых бутлек. Нам яшчэ далёка да цывілізаваных адносін да перапрацоўкі другаснай сыравіны. Дзе ж выйсце?

Я ведаю людзей, таленавітых, які цяпер кажучы, кратыўшы людзей з Рагачова — самію Маюскава Вялічын Дзянісуны і е мужа Эдуарда. З нядаўніх часоў іх маленькі дамок стаў мясцовай славуціцаю. Чаму? Умельчы выкарыстаныя рознакаляровыя бутэлькі іх уласныя рукі ператварылі ў цуд. Пра гэта ведаюць іх знаёмыя і суседзі і насюды ім «матэрыял» для творчасці. І адбываецца сапраўды незвычайнае: каля дома растуць «пальмы» і «кактусы», узвышаецца «Фіфелева вежа», на даху гаража красуюцца «вятракі».

Каля дома спыняюцца мінакі, фатаграфуюцца прыезджы, дом паказваюць гасціям санатарыя «Прыдніпроўскі». Па вуліцы ў школу і садок ідуць дзеці і бачаць наглядны прыклад гаспадарліваасці, дбайнасці, эстэтычнага падыходу да жыцця і побыту. У гэты дворык прыязджаюць карэспандэнты з газет.

Цудоўны прыклад для ўсі! У планах сямі! — зрабіць макет Нацыянальнай бібліятэкі і яшчэ шмат чаго, пра што пакуль не гавораць быліява дэдага, якія і на пенсіі працягваюць «сець разумнае, лепшае, вечнае...»

Гледзячы на іх, і суседзі пачынаюць ствараць сваю прыгажосць, прыклад пераймаюць дзіцячыя ўстановы і камунальна-гаспадарка. Так узнікае чысціня і прыгажосць на месцы зялёна.

Зараз вясна. Тысячы беларусаў едуць на свае лешчыны і ў вёсцы да бацькоў. Можа, з прыхопленых бутлек паспрабаваць стварыць свой маленькі цуд — агародку, кветкі, вадасцёкавыя трубы. Варыянт у іх і спосабаў — тысячы. Можа, хоць на нейкі час гэта дапаможа захаваць прыгажосць нашай зямлі — «зямлі пад белымі крыламі».

— А мне пад іхні папёт вельмі добра думаецца пра Беларусь, нашу з вамі Радзіму», — прызнаваўся Уладзімір Караткевіч. Падумаем пра Беларусь разам?

Гэтая крыніца на беларуска-расійскім памежжы — помнік прыроды, які вельмі шануюць жыхары Касцюковіцкага раёна. Праваслаўныя вернікі лічаць крыніцу святым месцам, а ваду — гаючай.

— У гэтаймі вады сапраўды добры смак, — п'е з далоню начальнік Касцюковіцкага раёна. Праваслаўныя вернікі лічаць крыніцу святым месцам, а ваду — гаючай.

— У тэатрымі вады сапраўды добры смак, — п'е з далоню начальнік Касцюковіцкага раёна. Праваслаўныя вернікі лічаць крыніцу святым месцам, а ваду — гаючай.

— У тэатрымі вады сапраўды добры смак, — п'е з далоню начальнік Касцюковіцкага раёна. Праваслаўныя вернікі лічаць крыніцу святым месцам, а ваду — гаючай.

Студзяс

Конкурс пакуле нават не абвешчаны. Часовыя перавозчыкі — дзяржаўныя

«За невыкананне патрабаванняў прыпынена дзеянне ліцэнзіі. Планацыя правесці конкурс на вызначэнне новага перавозчыка». Пад такім загаловам у «Звяздзе» ад 9 красавіка была змешчана публікацыя пра ТАА «Інфаст» (на той момант перавозчыка па маршруце Мінск — Смiлавiчы), якое такім чынам было пакарана за невыкананне патрабаванняў Транспартнай інспекцыі Мінтранса (больш падрабязна пра тое — у газеце ад 15 лютага). Як патлумачылі ў міністэрстве, фактычна гэтае рашэнне азначае страту вышэйназванага маршруту, паколькі на ім вядуцца штодзённым рэгулярныя перавозкі. Была абяцана, што пасажыры не пацярпець: перавозкі да вызначэння па конкурсе новага перавозчыка ўсё роўна будуць весціся.

…Яшчэ ў самым пачатку красавіка, пры ранейшым перавозчыку, кошт праезду павялічыўся з 3,5 тысячы да 4 тысяч рублёў. Дарэчы, наконц цаны білета можна заўважыць, што і паліва даражэла. Але калі раней заліццэ за праезд можна было ў самім маршрутным таксі, дык зараз, па сведчаннях пасажыраў, іх пачалі адпраўляць у касу аўтастанцыі…

Заказчыкам аўтамобільных перавозак пасажыраў па Мінскай вобласці з’яўляецца Мінскі абласны выканаўчы камітэт. Згодна з яго рашэннем, апэратарам аўтамобільных перавозак пасажыраў прызначана ААТ «Мінбалаўтатранс». Туды мы і патэлефанавалі каб даведацца пра ўсе падрабязнасці.

Паводле слоў намесніка начальніка аддзела перавозак пасажыраў падпрямства Аляксандра САЛОДКАГА, конкурс на вызначэнне новага перавозчыка па маршруце Мінск — Смiлавiчы яшчэ ўвогуле не абвешчаны. Пакуль былі выдзелены часовыя дазволы тэрмінам на тры месяцы на аказанне паслуг па перавозцы пасажыраў. Часовае абслугоўванне маршруту спачатку планавалася арганізаваць за кошт рухомага саставу сталінажка трайлебусаўна аўтапарка №4 (на баланс якога знаходзіцца маршрутная таксі), аўтапарка №19 і 19.Мар’іна Горка і аўтапарка №20 г.Чэрэвян. А ад кожнага перавозчыка па дзве машыны. Усяго, выходзіць, шосць — столькі ж, колькі было ў вышэйназванага ТАА «Інфаст». Праўда, зазначыў Аляксандр Мікалаевіч, аўтапарк №19 і 19.Мар’іна Горка часова не можа абслугоўваць гэты маршрут, таму яго «ўнесак» у агульную справу — дзве маршруткі — часова перададзены сталінамчу трайлебусаму парку. Агулам колькасць машын на маршруце застаецца той жа — шосць адзiнiк. Звяртае тэмы той ўвагу, што ўсе перавозчыкі — дзяржаўныя (пра такі магчымы ход развіцця падзей мы гаварылі яшчэ ў артыкуле 15 лютага і, як бачым, ён спраўдзіўся). Таму і абліччаванне праз касу цалкам укладваецца ў гэты пануючак. На гэта Аляксандр Салодкі заўважыў, што ўвесь аўтапарк, які абслугоўвае прыгарадныя маршруты, мае касавыя тэрміналы і аплата за праезд пасажырама магчыма як праз касу, так і праз вадзіцеля.

Сяргей РАСОЛЬКА.

АБКРАДАЛІ ДАВЕРЛІВЫХ

Больш за 30 тысяч долараў атрымалі двое махляроў ад доверлівых брацтваўчн.

Муж і жонка шукалі патэнцыйных ахвяр сярод тых, чыя сваякі трапілі пад следства. Грашы «падрабаваліся» на подкуп следчых. Такім чынам з адной сям’і яны атрымалі 22 тысячы долараў. Яе аддаваць грошы махляры нікому не збіралі. Яны ўжо шукалі новую ахвяру. Тады працірпелая звярнулася ў міліцыю. Падчас апэратыўна-вышукowych мерапрыемстваў былі выяўлены злыя тры падобныя факты. І ў судзе ўжо фігуравала новая сума — 32 тысячы долараў.

Суд Ленінскага раёна Брэста прыгаварыў мужа да сямі гадоў пазбавлення волі, жонку — да васмі.

Яна СВЕТАВА.

Дыскусійная трыбуна

Чаму беларусаў пачалі называць бульбашамі і як звалі іх раней?

Бульбашы — так завуць нас нашыя суседзі, так часцяком называем сябе мы самі. Але гэта даўка не першае імя, якім беларусы ахрысцілі гісторыя і сельская гаспадарка.

Вы ніколі не чулі іхных назваў нашай нацыі? Значыць, вы нічога не ведаеце ні пра Беларусь, ні пра беларусаў.

Імя народа — люстра душаў людзей, якія яго складаюць. А што нас ведае лепей за суседзяў і што ж насамрэч мы за народ такі — беларусы? Нашыя мянушкі, нашыя душы і кухня, вечны канфлікт паміж бульбай і бураком — тут, у рэпартажы Міхала Анемпадыстава.

Альс ПЛОТКА.

Першапачаткова слова «культура» абазначала выключна сельскагаспадарчую культуру. Я хацеў расказаць пра тое, што атасамлівае нас з гэтым першапачатковым сэнсам слова, што з’яўляецца гісторыя і чыстым жывым выгледзе і тое, што дало нам саманазоў альбо мянушку беларусыя як нацыі.

Я хачу пагаварыць пра карані. Вось нас называюць бульбашамі. Мне гэта не вельмі падбаецца, але тут ужо нічога не зробіш. Як ні дзіўна, **бульба** — гэта апошні караняплод, які з’явіўся на нашых землях. Бульба з’явілася ў Беларусі ў XVIII ст. дзякуючы апошняму каралю Рэчы Паспалітай Станіславу Аўгусту Панятоўскаму. Станіслаў Аўгуст Панятоўскі быў надзвычай дасведчаны і культурны чалавек свайго часу. І натуральна тое, што міма яго не праходзілі ніякія навінкі, у тым ліку сельскагаспадарчыя і кулінарныя. Ён сістэматычна на дзяржаўным узроўні займаўся тым, што папулярназваў для нас сёння такія звычайныя караняплоды. А назва ягоная паходзіць ад слова *булье*, што азначае «цыбуліна» на лаціне.

У літоўцаў таксама падобная назва, таксама **бульвэ**. У палкаў словам **бульвэ** называецца зусім іншы прадукт, а менавіта тое, што мы называем **тапінамбурам**. Гэта таксама караняплод амерыканскага паходжання, які з’явіўся на Беларусі раней за бульбу. І калі бульба з’явілася ў канцы XVIII ст., тапінамбура з’явіўся ў пачатку XVIII ст. і быў вельмі папулярным і модным на стале шляхты. І менавіта ён называўся не тапінамбурам, а словам **бульвэ** ў Беларусі.

Увогуле шмат караняплодаў, якія цяпер нам уяўляюцца трохі экзатычнымі, былі шырока распаўсюджаныя на Беларусі цягам усёй яе гісторыі. Напрыклад, **сельдэрэй**, які таксама з’явіўся ўжо ў XVIII ст. Спачатку ён з’явіўся ў Заходняй Еўропе і дзякуючы гандлёвым і культурным сувязям трапіў на нашыя землі. У нас сельдэрэй вырошчавецца, як ва ўсёй Еўропе, з XVIII ст. **Патрушка**, свячкая сельдэрэя, з’явілася значна раней, падобна, што ў нас — нават раней за Заходнюю Еўропу, дзякуючы кантактам з Візантыяй яшчэ ў часы Кіеўскай Русі.

Тое ж самае можна сказаць пра **пастэрнак**, які ўвогуле з’яўляецца адным з найбольш старажытных караняплодаў, што культывуюцца і цяпер. Насенне пастэрнака знаходзіцца на невалітых стаянках, а значыць, ён вырошчавецца чалавекам ужо 4-5 тысяч гадоў. Увогуле караняплоды чалавек пачаў вырошчваць яшчэ ў часы неваліты, менавіта ў той час, калі цывілізацыя зрабіла такі магутны скок ад збіральных і палявання да гадоўлі хатняй жывёлы і заняткамі сельскай гаспадаркай. Дык вось, чаму пастэрнак, які таксама цяпер здаецца такім нейкім экзатычным, — вельмі вядомая і папулярная на беларускіх землях ежа. Пастэрнак мае цудоўны смак, выдатны водар і мог быць такім беларускім брэндам, гэта як бы традыцыйны сярэднявечны прадукт на Беларусі. **Патрушка, пастэрнак і сельдэрэй** называліся ў Сярэднявеччы **белымі карэннямі**.

ФІЗІКА І ЛІРЫКА Жарэса Алфёрава

Нобелеўскі лаўрэат правёў майстар-клас для гродзенскіх студэнтаў

УПЕРЫНЬО ў гісторыі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы з лекцыяй перад студэнтамі і выкладчыкамі (і не толькі гэты, але і іншыя ВНУ Горада над Нёманам, якія сачылі за інтэрнэт-трансляцыяй) выступіў лаўрэат Нобелеўскай прэміі, аўтар больш чым 500 навуковых работ і 50 вынаходніцтваў, акадэмік Расійскай акадэміі навук, замежны член Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі **Жарэса Алфёрава**.

Тэма лекцыі, здавалася б, была рэлігійна-навукова на сённяшні альбо будучы прафесіяналь-фізікаў: «Паўправадніковая рэвалюцыя XX стагоддзя». — Як спецыяліст у галіне паўправадніковай і паўправадніковай электронікі, я лічу гэтую справу надзвычай важнай для ўсёга свету. І мне прадстаці цікава аб гэтым расказаць маладому пакаленню, бо ёсць шмат такіх рэчаў, пра якія нельга прачытаць у кнігах. Спадзяюся, што гэта справа пакажэцца вельмі важнай, а можа, і зацікавіць маладых людзей, — сказаў Жарэса Алфёраў журналістам перад пачаткам лекцыі.

Аказаўся, што цікава было не толькі фізікам. Нават аўтар гэтых радкоў, вельмі далёкі ад паўправадніковых гетэраструктур і хуткіх опта- і мікраэлектронных кампанентаў (за распрацоўку якіх Жарэса Алфёрава ўзнагародзілі Нобелеўскай прэміяй) слухаў карыфеей сучаснай фізікі, стаіўшы дыячане. Гэта было не проста лекцыя, а сапраўдны майстар-клас, калі аўдыторыя вучылася не толькі нанатэхналогіям.

Жарэса Алфёраў зазначыў, што вельмі рады зноў прыхаць на беларускую зямлю, дзе нарадзіўся. Ён заўсёды кажа пра Беларусь «наша рэспубліка» і лічыць, што «быць замежным членам Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі — гучыць трохі дзіўна». Памы Жарэса Іванавіч, паколькі знаходзіўся ў сенах універсітэта імя Янкі Купалы, працаваў (без якіх-небудзь хібаў у беларускім вымаўленні) некалькі радкоў паэта: «А хто там ідзе, а хто там ідзе ў агромнітай такой грамадзе? Беларусы …».

А што тычыцца непасрэдна тэмы лекцыі, то яна раскрывалася не толькі нейкімі вузкасפעцыяльнымі схемамі, тэрмінамі — у асноўным праз факты,

Ладзея

Занатоўкі мастака

САЛАМЯНАЕ СОНЦА

Народныя выразы кіштаўт «залатое сонца» і «срэбная раса», «рубінавае віно» дз «зімрудная елка» заўжды насцярожвалі мяне як мастака. Людзі шодра выкарыстоўвалі самыя каштоўныя матэрыялы для надавання важкасці і значнасці самым паяўдзінным з’явам і рэчам. Кажучы пра залатое сонца і залатое ці мядовае неба, чалавек падкрэслівае важнасць гэтага неба для сябе ды іншых. Нават на салому селянін можа сказаць «залатая». Іншая справа, калі той жа селянін выкарыстоўвае азначэнне «саламяны». Згадвайма саламяную ўдаву — жанчыну, якая знаходзіцца ў часовай разлуцы з мужам. Тут з дапамога азначэння «саламяны» жанчыны зрабілі легкадумнай і легкаваднай. З яе нібыта выграбі сапраўднасць. Засталася легкадаступная тэмная льляка. Для мяне яна малаюцца як аголена плацывава бландынка пад саламяным сонцам. Зрэшты, большасць маіх знаёмых жыве і памірае не пад залатым, а якраз пад саламяным сонцам.

ЦАО ЧЖЫ І КНІГА

Старажытны кітайскі паэт Цао Чжы ў вершы «Белы скакун» прамовіў:

«У кнізе Герояў
Імёны тыя,
Хто Радзіме аддаў
Сэрца сваё…»

Пэст прамовіў, а мы паўтараем. Такія радкі самі паўтараюцца праз нас, як рэха.

УДЗЯЧНАСЦЬ І ЦЕМРАДЗЬ

У сваіх творах я шмат калі і шмат каму выказваў падзяку. Зобышлага, у спіс людзей, якім я публічна дзякую, трапілі настаўнікі і выкладчыкі, усе, як адзін, старэйшыя і значна старэйшыя за мяне. Яшчэ я пісаў добрыя словы пра сваёго ды дз сямёрку, любімых ды каханых, што прадказальна і зразумела. Часам я выказваў сваю прыкільнасць да бацькаўшчыны, радзімы і чы прыроды. Толькі станоўчага ў маіх тэкстах значна меней, чым адмоўнага, бо святла навакол значна менш, чым цемрадзі. Маленькі зоркі з’яноць у бяскожнай чорнай птушчынні.

ВАН ГОГ І ДЗЬМУХАЎЦЫ

Вяртаючыся са студыі, я пабачыў пад лотам віназавода круглыя залаціста-жоўтыя кветкі дзьмухаўцоў. Было сонечна, так сонечна і яно, як бывае толькі напрыканцы красавіка. На дрэвах толькі-толькі пачала з’яўляцца пашчотная лістава, а ў траве ўжо зазалаціліся дзьмухаўцы. Я назбіраў невялічкі букет, дома паставіў яго ў маленькі гліняны збанок і напісаў такі наюрморст акаварэлію на аркушы са шольнага сшытка ў клетку. Свой малазграбны жывяпіс я падараваў маці. Яна сказала, што мае дзяўчыны дзьмухаўцы нагадваюць ёй слаценкіны Ван Гога. Я радаваўся, мне было дзевяць.

РАДАЎНІЦА І ПАХІЛЕНЫ КРЫЖ

Сонечная Радаўніца. Паішоў я на Кальварыю, адрэдаў магілы сваёйго ў знаёмых, пачуў гісторыю пра жаночую надзвычайную прыгажосць. Старая над пахільным крыжам распадаўся сваёй унучцы: «У нашай сям’і яна самая прыгажэа была. Такой прыгажой жанчыны ў нашым родзе раней ніколі не было. Усе звычайныя, а яна нарадзілася прыгажуняй. Ёй зайдорасцілі. За муж яна выйшла за такога ж, як і яма, прыгажуня. Ён пажыў з

Наша даведка
Жарэса Алфёраў заснаваў фонд падтрымкі адукацыі і навукі для заахавання творчай актыўнасці моладзі ў навуковых даследаваннях. Ступендыятычны фонд з’яўляецца і два прадстаўнікі ГРДУ імя Янкі Купалы — дацэнт кафедры агульнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук Дзімітрый Гузатаў і выкладчык-стажор кафедры батанікі Ірына Запаснік-Безпалька.

Мова — душа народа

«ТАТА, МАМА, ПАЧЫТАЙ!»

З чым пачынаецца маўленне? У мяне — на бабышаўскім хутары (Мёрскі раён на Віцебшчыне) не з маленька; што такое «…иже еси на небесах…» не разумеў, як і слова «бяня». Целюны «лазі» адчувалася, калі ўзлазіш на палок, мясцовае лексіка напаяўляла душы. У усё свойскае злівалася з «мовай» кнігавым, жаўранкаў, ластавак. Спелы апошнікы мама перадавала так: «Былі пунікі-прыпунікі паўно—юсенкі. Прылацелі, паглядзелі: нічагу—усенкі. Перапілі-перапілі, пералу-шчылі…»

За сядзібай цвілі званкі, пералёт, блёкат, любезнік, чысік, сьвянчанка, сардэччінкі… Цётка Ядзьвінчына хвалілася мне: «Летам іду ў паховыці! Кожная зёлка да мяне гаворыць: *вазьмі…!*» І прымаўкі, показкі, воўзуючкі былі гаваркімі, павучальнымі: «*На сонца палымч не паказвай!*», «*На Бога ставдзайся, але і сам старайся*», «*За чужое лычка раменьчыкам плыцца!*», «*Хто мяня, па тым хамут гуляе*»…

Кальска ў нас гоілася пад маціцай, а не пад палёк. Мне лёгка было адгадаць такую загадку: «*Чатыры чатырнікі, пята пубушчак, шоста — жывшучка*» (яроўчына, лубка-кальска, дзіць). Бацька зсяваў узараныя соткі, а ў тэрыў (ставіў меткі). Загадка пра плуг: «*Маленькі, гароднічы ўсё поле аббагае*» — пасвілася з канём на канаве. Брыдкіх слоў не чулася. Бабуля Альжбета магла надакучыцьлю суседку спыніць так: «*Соль тавё ў вочы, галавешка ў зубы, галень паміж каленя, клубок нітак паміж лытак, пад хвост памало — каб аж дуд заняло!*»

На маім Прыдзвінні не саромеліся спяваць — на Валкідзень, на Юр’я, на Кальды. На вясялельныя жанчыны вяткіам (групамі) сталі ў сенах, каб у творчым спабортніцтве атрымаць ад сваіх смачны гарнара. А калі сват — жмінда, то яму адразу такая прылепка: «*А сват сваідзі дзі, слейў лалці з тоўстых лык, і сам стаіць надўшчыца, як індык*».

А хто ж быў пачынальнікам валачобных пясёнь — праваслаўных, каталіцкіх, сякоўскіх (сянкі) — пла-

тыгоні з-за Віцебска)? Андрыйн Кіслак. У правільным маўленні — Кісьляк. Ад Маруты, Марылі, Вольты, мамы Юрыі запісана сёння песняю гадавога цыклу. Гэта на рушніку-абярэгу бацькі Параскі цыяграма вады — знак з эпохі неваліты, ці на палавіку, вытанкым цёткай Ядзьвінчы, — узор з эпохі арнаў. Нарадзіжненне фальклорных твораў ніхто не пазначнае. Але наша аўтэнтыка — з глыбокага дахрысціянскага часу. Так званая нематэрыяльная культурная спадчына маіх землякоў захоўваецца цяпер на дысках. Хто хуча перапісаць песні, вясельную музыку з «аўтэнтчных» 1968—69-ых гадоў — калі ласка!

А намаўлялі мяне і рэчка Волта (далёкая родзічка пражскай Влтавы, румынскай ракі Олт, льюбоўскай янскага часу. Так званая нематэрыяльная культурная спадчына маіх землякоў захоўваецца цяпер на дысках. Хто хуча перапісаць песні, вясельную музыку з «аўтэнтчных» 1968—69-ых гадоў — калі ласка!

А намаўлялі мяне і рэчка Волта (далёкая родзічка пражскай Влтавы, румынскай ракі Олт, льюбоўскай янскага часу. Так званая нематэрыяльная культурная спадчына маіх землякоў захоўваецца цяпер на дысках. Хто хуча перапісаць песні, вясельную музыку з «аўтэнтчных» 1968—69-ых гадоў — калі ласка!

А намаўлялі мяне і рэчка Волта (далёкая родзічка пражскай Влтавы, румынскай ракі Олт, льюбоўскай янскага часу. Так званая нематэрыяльная культурная спадчына маіх землякоў захоўваецца цяпер на дысках. Хто хуча перапісаць песні, вясельную музыку з «аўтэнтчных» 1968—69-ых гадоў — калі ласка!

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка»
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валіяцкіна ШПІЛЕўСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 17 (396)

Карысць і роля сідэратаў

Зусім нядаўна, у эпоху захаплення мінеральнымі ўгнаеннямі, сідэраты адышлі на другі план. А сідэраты — гэта звычайныя расліны, якія павяшчаюць урадлівасць глебы. Перш за ўсё, сідэраты ўзбагачаюць глебу арганічнымі рэчывамі і азотам. Вельмі карысна лубін да ўтварэння бабоў зялёных у глебу. А яшчэ пучкі лубіну, зрэзанна ля паверхні глебы, закупаюць ля каранёў пладоўвы друц. Гэта тое ж добрае ўгнаенне, як і гной. Вырашчату зялёную масу, лепш за ўсё сумесі бабовых і небабовых культур, скошваюць і выкарыстоўваюць на кампост або пакрываюць яго глебу ў якасці мульчы. У глебе каранёвая сістэма раслін-сідэратаў ператвараецца ў гумус, узбагачаючы яе пахвынымі рэчывамі. Крыніцай азоту служыць бабовы ўпаганчон сумесі, які здольны засвоіваць і накопільваць у каранёвых клубеньчыках атмасферны азот.

Па-другое, карані сідэратаў разрыхляюць глебу і паляпшаюць яе водны рэжым. Вялікая роля тут належыць злакавым і некаторым бабовым культурам (гэта ячмень, жыта, лубін, люцэрна). Яны маюць шырока разгалінаваную каранёвую сістэму, якая і разрыхляе, раздзяляе глебу на драбныя камячкі. Гэта карысна для цяжкіх глебаў, у якія дрэнна трапляюць паветра і вада. На лёгкіх глебах зялёнае ўгнаенне дазваляе затрымаваць вільгаць. Акрамя таго, культура, якую вырошчваюць на зялёнае ўгнаенне, аздараўляе глебу на 3—5 гадоў.

Яшчэ характэрна, што зялёнае ўгнаенне, напрыклад, гарчыца, выконвае важную фітасанітарную ролю: не дае расці пустазелю, а каб яна сама не стала зелянем, трэба яе скасіць да ўтварэння насення. Гэтая расліна садейнічае ачышчэнню глебы ад шкоднікаў, у прыватнасці, ад драўнінкі.

Вясной вясваюць сідэраты як мага раней, каб яны маглі падрастві да выскі расады. Можна расаду вясдаваць у ямкі, не скошваючы расліны-сідэраты. Так яны растуць побач некаторы час, засцерагаючы расаду ад замаразкаў, а ўдзень ад сонца. Калі сідэраты пачнуць зацянькаць культурныя расліны, іх можна падрэзаць гласкарэзам і баціннем замульчыраваць пасадкі.

Летам таксама пажадана аднаўляць структуру глебы, таму на участкі, якія звышаліся ад культурных раслін, можна вясдаваць сідэраты з развітай каранёвай сістэмай.

Цяпер аздараўленне глебы з выкарыстаннем сідэратаў стала вельмі актуальным.

Барацьба са шкоднікамі і варабамі маліны

У пачатку распускання пупышкаў трэба арацаваць расліны 0,3-працэнтным хлороксиамом мэдзі (30 г) супраць антракнозу і пурпуровай плямістасці, дабаўляючы карбафос (60 г), які бы выявілі малінавага жука, малінава-сунічнага дагунасіка, малінавага пупышкавага мухі і малінавага тлі карбафосам (90 г) з дабаўленнем хлороксиу мэдзі (30 г) супраць антракнозу і пурпуровай плямістасці. У другой палове мая і ў чэрвені-ліпені выразаць і спаліць падвелья і паточышчыя галінкі з мэтай знішчэння малінавай галіцы, сцёбалавай мухі і крыніцы заражэння антракнозам. У мэтах барацьбы з пурпуровай плямістасцю і антракнозам адрэзаць пасля збору ўрадкаў выразаць і спаліць галінкі, якія адкладваліся, а ўсё маліну арацаваць 1-працэнтнай бардоскай вадкасцю (100 г).

ей можа з год і кінуў. Яна не вытрывала гэтых здарды з абразамі і павесілася. Знікла з нашай сям’і прыгажосць, як і не было». Муж старой апалядзінцы разліў гарэлку ў два кілішкі, і яны — дзед і баба — выпілі за спакой душы абражанай прыгажуні.

АЛА І ВАЛЯНЦІН

Валянцін палобіўваў Алу. Яна сплочвала яму таемнай узаемнасцю. Так яны пралюбіліся ды пракавалі гадоў трыццаць, калі не болей. За гэты час Ала паспела пахаваць двух мужоў. «Можаш не верыць, але я не змог запомніць твары мужоў. Яна ўвесь час распавядала пра сваіх мужчын. Казала пра першага, які доўга і цяжка хварэў; казалла пра другога, які памёр раптоўна. Я іх шмат роду бачыў з Алаю, а твары не запомніў. Чаму?» — Валянцін задаў пытанне, на якое не адразаў знашоўся адка. Тады я нікога не казаў яму а цяпер дамоў: Валянцін, калі глядзеў на Алу з мужам, бачыў побач з ёю толькі сябе.

ГАВАРУХІН І СТЫЛЬ

Расійскі рэжысёр Гаварухін напрыканцы існавання савецкай імперыі з’яў ішоў фільм пра яе бытанне. Кінастужка мела красамуюны назву — «Так жыць нельга». Імперыя разбурылася, бо частка яе насельніцтва і напраўду лічыцца, што так, як жылося ў СССР, жыць бесперспектыўна, небыццельна і шкодна. Больш як дваццаць гадоў прамінула з часоў прэмі’еры гаварухінскага фільма. На добры лад пра яго ўсе муліць забыцця, а ён усё не забываецца ды не забываецца, бо людзё не кожная другая навіна з Расіі можа іці пад кідкім загаловам «Так жыць нельга». Таму мне і падумалася: «Так жыць нельга» — гэта не толькі назва кінастужкі часоў перабудовы, гэта назва стыля жыцця, які пануе ў Расіі апошняга ст гадоў, як мінімум.

БЁЛЬ, КАВА І ЦЫГАРЭТЫ

Замест «Генрых Бель» карціць скажаць — Генрых Бол, так больш правільна прагучыць па-беларуску пісьменніцака прозвішча, які і замест «паэт Брэхт» часам чуюцца — паэт Брэх. Экспрсіўнізм жыўе ў кожным літаратурны Германі. Накананнева. «…Я памятаю гэта, які прамовіў: «Натуральныя кавы і дармовыя цыгарэты — гэта дакладны прыкметы ваіны», — піша ў сваім раннім апавяданні «Калі пачалася ваіна» нямецкі салдат Бол. Я ж ніколі не спадзівяўся, што падчас ваіны атрымаю кава натуральную, але надзея на дармовыя цыгарэты заўжды жыла. Часцёк мне ўяўлялася ваіна, сыры акол і сіні тугнувы дом таннай цыгарэты. Цяпер, перачытаўшы «Калі пачалася ваіна», я зноў апынуўся ва ўяўным глыбокім аколе, але без кавы і без цыгарэты.

